

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563.
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SCLOVENECE

Okrog Varšave

Obisk romunskega zunanjega ministra v Varšavi pred komaj enim tednom je vrgel samo bežno senco na film evropskih političnih dogodkov, ki drvi mimo nas. Razorožitevna debata v Ženevi, veliki politični dogodki na Balkanu, objava italijanskega podonavskega načrta in sedaj še bučni izstop Nemčije iz Zveze narodov so zares krasna diplomatska kulisa, za katero se je moglo skoraj neopaženo odigrati to važno potovanje in za katero so se mogla dalekosežna posvetovanja državnikov v poljski prestolici udobno skriti. In vendar bo treba poznati te dogodke, in vendar bo treba izvedeti tudi vse novice s te za Evropo tolikanj važne fronte, če smemo v našem primeru rabiti izraz, ki se je tudi na političnem polju med nami že popolnoma udomačil. Kaj nam pove varšavska fronta? Kajti odkar vodi poljsko zunanjo politiko minister Beck, smemo upravičeno govoriti o poljski fronti in o poljskih zunanje-političnih iniciativah. Za boljše razumevanje našejemo najprej nekaj dogodkov, ki najbolj padejo v oči v zvezi z bivanjem Titulescu v Varšavi. Morebiti se nam bo potem le posrečilo najti ono organično vez, ki tvori ideologijo vsake, v našem primeru pa posebej poljske zunanje politike v sedanjih zunanje-politično tako zamotanih časih.

Najprej pade v oči že samo dejstvo, da je poljska vlada položila veliko važnost na to, da se razgovarja z romunskim zunanjim ministrom, predno je odšel na Balkan in v Turčijo. Poljska in Rumunija sta zavezniški državi, to je res, toda na jugovzhodu Evrope nimata mnogo skupnih interesov, da bi bilo potrebno nastopati sporazumno v vseh iniciativah. Za poljsko zunanjo politiko recimo ni tako važno, če vstopi Bolgarija v skupino Male zveze ali v skupine Turčija—Grčija, in poljsko zunanje ministrstvo bi normalno ne smelo polagati kakšne ogromne važnosti dejstvu, da sklepata Romunija in Turčija pogodbo o nenapadanju. Ako pa je Varšava smatrala, da je sporazumno stopanje važno in če je polagala važnost na to, da slovesno pozdravi romunskega zunanjega ministra, predno odide na dolgo potovanje po Balkanu in po Mali Aziji, smo upravičeni sklepati, da razgovori med poljskimi in romunskimi državniki niso bili krajevnega značaja, ampak da se morajo uvrstiti v velike zunanje-politične načrte in cilje, ki objemajo ves evropski vzhod in ki jih v prvi vrsti iniciativno zasleduje poljsko zunanje ministrstvo.

Drugo, kar pade v oči, je posrečeno posredovanje poljskega zunanjega ministra Becka med Titulescom in sovjetskimi poslanikom v Varšavi Ovsjejenkom. Titulescu in Ovsjejenko sta se sestala dvakrat, sta bila večkrat v isti družbi, sta govorila posamič in ko sta se razšla, je Rumun z vedrim čelom vzkliknil pred časnikarji, da Rumunija ničesar ne želi bolj, kakor da bi odnosi z Rusijo postali zares »popolnoma pristranski«. Pred enim letom, ko je Beck izstopil iz rezerve in sam na svojo roko in celo proti nasvetom Francije sklenil nenapadno pogodbo z Rusijo, je Titulescu še razbijal po mizi, se jezil nad svojimi zavezniki in razgaljal konference sovjetskih in romunskih zastopnikov, ki so pripravljali slično pogodbo med Rusijo in Rumunijo, podrl celo romunsko vlado in zaloputnil vrata med Rusijo in svojo domovino tako trdno, da bi nikdo ne smel proročati, da bo po preteku enega leta izrazil željo po »popolnoma pristranski«
odnosih s svojo severno sosedo. Tudi iz tega se sme brez dvoma sklepati, da se je poljski vladi posrečilo v interesu višjih in pomembnejših interesov Romune nekoliko omehčati v vprašanju Besarabije. Kateri so ti višji in pomembnejši interesi, ki se jim je Rumunija vklonila in ki jim je žrtvovala tudi, čeravno morda samo začasno, svoje lastne pred enim letom s takšno silo povdarjene interese?

Tretji dogodek, čigar važnosti ne bo nobeden zanikaval, kdor le malo pozna notranji ustroj poljske republike, je bil dolgi razgovor med Titulescom in maršalom Pilsudskim. Ob tej priliki so se le nadaljevala posvetovanja, ki so se začela med poljskimi in romunskimi državniki v poznem poletju v malem galiskem mestecu ob romunski meji. Uradna poročila so bila kratka in optimistična in so le mimogrede namignila na predmet razgovorov: razorožitev in Podonavje. Sprejem pri voditelju poljskega naroda je takorekoč dal zadnji uradni pečat načrtom, o katerih so ugibali ministri in ki imajo za cilj, da s sodelovanjem ostale Evrope, če pa bi to ne bilo mogoče, tudi brez nje ustvarijo na vzhodu Evrope veliko politično organizacijo, ki bo močna dovolj, da uspešno brani mir in odbije vsake poskuse rušenja sedanjega političnega stanja.

Iz vseh treh navedenih dogodkov, ki označujejo Titulescov obisk na Poljskem, beremo isto osnovno misel, da se namreč pripravljajo na pobudo poljskega zunanjega ministra širokopotezen obrambni načrt, ki naj bi se naslonil na osnovno os: Varšava—Moskva. Okrog te osi bi polagoma nastali razni drugovrstni pakti, kakor pakt med baltskimi državami, pakt med državami okrog Črnega morja, eventualno tudi pakt z državami Podonavja. S svojo predrzno ofenzivo proti Baltiku je Poljska ustvarila prijateljske vezi z Gdanskom in si čedalje bolj utira pot med obrežne države Baltskega zaliva, ne kot sovražnica teh malih narodov, ampak kot njihova prijateljica. S podjetno roko pomaga ustvarjati črnomorski pakt, čeravno sama nima neposrednih političnih interesov, ampak gnana od želje, da odstrani vse pereče nesporazume, ki na sovjetski strani slabijo obrambno os Varšava—Moskva. S tem pa stopa Poljska čisto v ospredje glede ureditve Podonavja, kjer ima ščititi poleg političnih tudi bitne gospodarske interese. Ustvaritev popolnoma nove razpredelitve političnih vplivov na evropskem vzhodu in jugovzhodu je revolucionarnega značaja. Poleg tega, da bo na svoj način jamčila za nedotakljivost dosežanega političnega reda, poleg tega tudi, da bo odgovarjala francoskim zunanje-političnim ciljem in da bo sovjetski državi, ki se z vidnim veseljem udeležuje te ogromne pregrupacije sil, hoče zunanja politika

Izredna diplomatska aktivnost priča o nervoznosti Evrope

Križem po Podonavju in Balkanu

Veliko državnikov na potovanjih, da rešijo in utrdijo mir

Dvoboj za nadvlado

Dunaj, 18. okt. (a) Dopoldne se je pripeljal na povratku iz Ženeve v Prago češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš na Dunaj. Na postaji so ga pozdravili avstrijski kancler dr. Dollfuss in jugoslovanski, češkoslovaški in romunski poslanik.

Beneš pozdravlja Dunaj

Dunaj, 18. okt. b. Davi ob 9 je prispel na Dunaj češkoslovaški zunanji minister Beneš v spremstvu legacijskega svetnika dr. Kučere. Na postaji ga je pričakoval sam zvezni kancler dr. Dollfuss, ki ga je pristrčno pozdravil. Na postaji so se zbrali tudi državni tajnik dr. Karwinski, generalni tajnik

da bo italijanski podonavski načrt služil kot podlaga za pogajanja.

Veliko pozornost je vzbudila vest »Prager Tagblatt«, da bo dr. Beneš govoril z dr. Dollfussom tudi o eventualni skupni fronti za pobijanje narodnega socializma. Ta vest pa se komentira zelo različno, po večini pa zelo neugodno. Naglašajo, da je pobijanje narodnega socializma v Avstriji njena notranja zadeva ter da Avstrija v tem vprašanju ne sme stopiti v nobeno zvezo s komerkoli. Razlogi, zaradi katerih nastopa Avstrija proti narodnim socialistom, so popolnoma drugačni, kakor pa oni, zaradi katerih se bori Češkoslovaška proti narodnim socialistom.

Titulescu proslavlja Ankaro

Ankara, 18. oktobra. AA. Anatolska agencija poroča: Romunski zunanji minister Titulescu in turški zunanji minister Tefvik Ruždibej sta večer ob 16.30 podpisala pogodbo o prijateljstvu, arbitraži, nenapadanju in spravi med kraljevino Romunijo in turško republiko.

Turško-romunska pogodba vsebuje uvodni odstavek in 22 členov. V uvodu se naglašajo, da sta obe pogodbeni stranki enako prepričani o potrebi svojega medsebojnega sodelovanja za ohranitev in okrepitev vzajemnega prijateljstva.

Čl. 1. pravi, da bosta med obema državama podpisnicama in njunima naroda vladala popoln

V čl. 4 do 22 se navajajo podrobnosti o prej navedenih postopkih.

Pogodba je sklenjena na 10 let in stopi v veljavo po izmenjavi ratifikacijskih listin, kar se mora izvršiti v najkrajšem času. Če nobena izmed podpisnic ne bi odpovedala pogodbe 6 mesecev pred potekom navedenega roka 10 let, se pogodba avtomatski podaljša za nadaljnjih 5 let in pod istimi pogoji tudi po preteku vsakih nadaljnjih petih let.

Romunski zunanji minister Titulescu je izjavil zastopniku anatolske agencije: »Iz Ankare odhajam poln občudovanja nad toli stvarnimi in upravičanimi rezultati, ki jih je Turčija dosegla v zadnjih 10 letih. Pri turških voditeljih sem našel na popolno razumevanje in na duha človečnosti, ki se kaže tudi v miroljubni politiki turške vlade. Pogodba, ki smo jo večer podpisali, pomeni prvo etapo za organiziranje trajnega mira na Balkanu.«

Titulescu je s svojo gospo odpotoval iz Ankare. Ankara, 18. oktobra. AA. V Carigradu je prispele sovjetska eskadra treh križark, dveh rusilcev in treh podmornic. V carigradskih vodah bo ostala 3 dni.

Gömbös slavi Solijo

Sofija, 18. okt. AA. Madjarski min. predsednik in vojni minister Gömbös in zunanji minister Kanya sta na potu v Ankaro prispela danes ob 11.50 v Sofijo.

Na solijski postaji so madjarskega premierja in zunanje ministra sprejeli in pozdravili predsednik bolgarske vlade Nikola Mušanov, vojni minister general Kišov, adjutant kralja Borisa polkovnik Panev, turški poslanik Tefvik Camil-bey, italijanski poslanik Cora. Madjarske državnike je pozdravila tudi skupina madjarskih otrok v madjarski narodni noši in jim izročila šopke cvetlic.

Po pozdravu sta se gg. Gömbös in Kanya odpeljala v zunanje ministrstvo, kjer so jima priredili prigrizek. Razgovori med gg. Gömbösom, Kanyo in g. Mušanovim v zun. ministrstvu so trajali dobre pol ure, nakar so madjarski gostje nadaljevali vožnjo v Ancaro.

Na bolgarski obmejni postaji v Dragomanu je dal g. Gömbös bolgarskim časnikarjem tole izjavo:

Srečen sem, da morem obiskati sorodno nam državo. Med Bolgari in Madjari ni nikakih sporov. Mislim, da se bomo tudi v gospodarskih vprašanjih sporazumeli. Prepričan sem o tem, ker med Bolgari in Madjari ni nikakih nesoglasij. Na željniški postaji v Budimpešti me je pozdravila tudi skupina bolgarskih študentov. Ti študentje so govorili madjarski. Želel bi, da bi tudi madjarski študentje govorili bolgarski. Madjarski je mnogo do prijateljstva in bratskega razmerja z Bolgarijo. Ko se vrnemo iz Ankare, bomo imeli več priložnosti za razgovore.

Predsednik madjarske vlade Gömbös in zun. minister Kanya se bosta na povratku iz Ancare zopet ustavila v Sofiji; prispela bosta 26. t. m. ob 6 zjutraj. V Sofiji bosta takrat ostala dva dni in se bosta 28. t. m. ob 20 vrnila v Budimpešto.

V Sofiji se že zdaj vrše priprave za prihod madjarskih državnikov. Pooblaščen bolgarski poslanik v Budimpešti Ivan Popov bo odpotoval v Sofijo 20. t. m., ker bo tudi on prisostvoval razgovorom med Gömbösom, Kanyo in Mušanovim.

Nemški vulkan

Izstop Nemčije iz Zveze narodov je spravil iz ravnotežja ves svet

Berlin, 18. okt. AA. Wolfvov urad poroča: Kancler Hitler je imel na sestanku voditeljev nacionalno socialistične stranke velik govor, v katerem se je najprej ukvarjal z zunanje-političnim položajem, ki je v ozki zvezi z notranjo politiko in z bližajočimi se volitvami. Zunanje-politični boj za enakopravnost, ki je stopil za nemški narod v odločilno fazo, je neločljivo zvezan z bojem za novi gospodarski povzdig, z bojem za vsakdanji kruh, ki ga bojuje nemški narod sistematski že več ko 8 mesecev. Politična pomiritev sveta, je izjavil Hitler, je glavni pogoj za gospodarsko ozdravljenje. Velika zmeta nemških vlad od novembra 1918 je bila, da niso imele pred očmi te gale načela: dokler ne dobi Nemčija priznanja enakopravnosti, je neplodna in brez pomena njena udeležba na mednarodnih konferencah. Moji predniki na vladi so, da se tako izrazim, vsi boleli za ženevsko boleznijo, ki jih je delala črnogledje v stvarih, ki so se tikale naroda, in optimiste v stvarih, ki so bile v zvezi z Zvezo narodov. Jaz pa pravim: Optimist sem za svoj narod in pesimist glede Ženeve in Zveze narodov.

Nemčija ni bila nikoli bolj miroljubna kakor v trenutku, ko je obrnila hrbet ženevski ustanovi. Ves nemški narod je strnjeno za vlado, ko le-ta izjavlja spričo ponižujočih predlogov: Hočemo mir, toda ne damo s seboj ravnati kakor z narodom drugega reda. Z isto odločnostjo, ki jo je nacionalni socializem pokazal zadnjih 14 let v Nemčiji, da si pribori svoje pravice, z isto odločnostjo bo Nemčija tudi na področju zunanje politike neumno vztrajala na svoji pravici do enakopravnosti.

Kaj so obljubili Nemcem?

London, 18. oktobra. b. V nekem članku zahtevajo »Times«, da se objavi vse ono, kar se je na razorožitveni konferenci v Ženevi ponujalo Nemčiji ter odločno izjavljajo, da je enakopravnost v oboroževanju predpogoj za svetovni mir. To enakopravnost so velelele Nemčiji tudi obljubile. Niti britanska vlada, niti vlada kake druge države tega ni odrekla Nemčiji, samo so vse naglašale, da se določi rok za to enakopravnost. Nemški zunanji minister pa je bil menda ogorčen zaradi tega, ker se je hotela uvesti poskusna doba ter je zapustil razorožitveno konferenco.

Mesto parlamenta:

Svet voditelja države

Pariz, 18. okt. AA. Berlinski dopisnik »Journala«
je zvedel iz popolnoma zanesljivega vira, da nameravajo nacionalno socialistični voditelji preurediti novi nemški državni zbor v »Svet fuhrerja države«. Če se ta reforma izvede, bo posebnega pomena, ker bo ta »Reichsführerrat«
imel nalogo, izglasovati ustavo in upravno reformo. Kakor dopisnik doznava, bo ta reforma temeljila na ukinitvi vseh dežel, vseh deželnih vlad in vseh stathalterskih mest. Nova Nemčija bo potem imela 20 okrožij. Druga naloga »Reichsführerrata«
bo pa izbrati Hindenburgu naslednika, če bi se želel svojemu mestu odreči.

Zagrebska vremenska napoved: Po večini oblačno in nestalno s plohami, hladno in vetrovno.

Anglija odgovarja Nemčiji

London, 18. okt. b. V svojem snočnjem govoru, ki ga je imel po radiu angleški zunanji minister sir John Simon, je zelo izčrpno odgovoril nemškemu zunanjemu ministru von Neurathu. Tako je izrazil med drugim svoje globoko obžalovanje, ker ga je njegov nemški tovariš pred zastopniki inozemskega tiska direktno obtožil zaradi neiskrenosti v vprašanju če sme Nemčija imeti že od vsega začetka takozvano ofenzivno orožje. Da dokaže krivico stališče Nemčije, je sir John Simon izjavil, da je pripravljen objaviti vse tozadavne dokumente. Nobena dvoma ni, da to nemško stališče, ki ga je zavzela tik pred izstopom iz Zveze narodov, predstavlja le poostreitev spora in da je radi tega naloga Nemčije v tem vprašanju končana. Nemčija bo zahtevala od nas, je rekel John Simon, da verujemo, kako se je nemška vlada odločila za umik z razorožitvene konference zaradi moje izjave pred 14. oktobrom dopoldne. Kar se tiče te moje izjave, je dovolj, če samo ugotovim, da so jo odobrili ugledni člani ameriške delegacije ter me podpirali v vsem, kar sem rekel. Poudariti moram, da je popolnoma absurdna trditev, da se je Nemčija umaknila z razorožitvene konference samo iz tega vzroka. Britanska vlada nikakor ne more priznati od Nemčije navedenega argumenta. Končno je v svojem govoru sir John Simon še izjavil: »Namen britanske politike je, da se izvrši razorožitev. Trudili smo se in trudili se bomo tudi v bodoče, da omogočimo sodelovanje med narodi, ki imajo dobro voljo. Govorim v imenu vsega britanskega naroda in vlade, ko izjavljam, da Angliji noben trud ne bo

prevelik, da najde pošteno in častno rešitev velikega vprašanja, na katerem temeljijo nade vsega človeštva, ki upa na mir v bodočnosti.

In kaj meni Lloyd George?

London, 18. oktobra c. Lloyd George je napisal v »News Chronicle« članek pod naslovom »Neizpolnjene obljube«. V tem članku govori o razorožitvi s svojo znano brezobzirnostjo in hoče dokazati, da države sploh ne mislijo razorožiti se. Tako pravi: »Bil bi skrajni čas, da bi se našel nekdo, ki bi ustavil razorožitveno konferenco. V Zenevi se ni nič delalo, temveč samo trtili čas z razpravami o nepotrebnih predlogih in z edinim ciljem, da se izognejo problemu razorožitve. To je privedlo Evropo na rob nove vojne.

Za sklicanje konference štirih velesil

Rim, 18. oktobra. b. Mussolini intenzivno nadaljuje svojo akcijo za sklicanje konference štirih velesil. Kakor se čuje na kompetentnem mestu, bi imel biti sestanek zunanjih ministrov štirih zapadnih velesil bodisi v Stresi, ali pa v kakšnem drugem mestu severne Italije. Italijanska vlada bo poslala uradni poziv na to konferenco šele po končanih diplomatskih razgovorih, ker ji je mnogo na tem, da pridobi za to konferenco tudi Združene države, kar pa je po večrajšji odločni izjavi Normana Davisa le malo verjetno.

Japonska želi mir z vsem svetom, posebno pa z Rusijo, Ameriko, Kitajsko in Anglijo

Tokio, 18. okt. c. Na seji ministrskega sveta je imel zun. minister velik ekspozé o zunanji japonski politiki. Minister je naglašal, da je sedaj glavna briga japonske zunanje politike rešitev obstoječih sporov z nekaterimi državami, potem okrepitev državne obrambe in ureditev državnih financ. Japonska zunanja politika je miroljubna, navzlic temu pa smatra japonska vlada, da bo ta miroljubnost zavarovana pred iznenaditvijo samo tedaj, če bo državna obramba na svojem mestu. Zato bo Japonska še nadalje vodila miroljubno politiko, zato pa ne bo zanemarila brige za državno obrambo. Glavni cilj japonske zunanje politike je, da ugotovi to miroljubnost nasproti trem državam: ameriškim Združenim državam, Rusiji in Kitajski. Potrebno je tudi, da Japonska še nadalje nadaljuje isto miroljubno politiko tudi nasproti Angliji, nekdanji močni zaveznici Japonske, ki je v zadnjem času radi gospodarskih interesov stopila

na stran onih držav, ki odrekajo Japonski mnoge pravice. Da pa se mora taka miroljubna politika zares izvesti, je potrebno likvidirati mnoga sporna vprašanja. Predvsem je tu spor radi vzhodne kitajske železnice, minister za izražanje upanje, da bo ta spor kmalu likvidiran, če bo razumevanje na drugi strani. Kar se tiče ameriških Združenih držav, ni neposredne nevarnosti za sedanje odnose, potrebno pa je, da se Japonski priznajo na Pacifiku take pravice, ki ji bodo omogočile njeno boljše zaščito. Glede Kitajske se bo Japonska še nadalje prizadevala, da likvidira vse spore iz zadnje dobe. Če se zares želi mir na Pacifiku, bi bilo potrebno, da se med Japonsko in Zedinjenimi državami sklene arbitražna pogodba. Japonska bo še nadalje vodila pogajanja v tej smeri, ker bo samo s tem problem Pacifika izgubil ostrino, katero ima sedaj.

Zakon o verskem pouku v šolah

»Službene novine« od 17. oktobra razglašajo zakon o verskem pouku v ljudskih, meščanskih, srednjih in učiteljskih šolah v kraljevini Jugoslaviji, ki se glasi:

§ 1. Verski pouk je obvezen v narodnih, meščanskih, srednjih in učiteljskih šolah, predava pa se samo učencem iz priznanih veroizpovedi.

§ 2. Verski pouk v narodnih in meščanskih šolah pri pripadnikih svoje vere opravljajo stalni veroučitelji, krajevni duhovniki ali njihovi duhovni zastopniki. Krajevne duhovnike ali njihove zastopnike predlaga pristojna verska oblast banknim upravam v imenovanje ali razrešitev. Duhovnikom ali njihovim zastopnikom more občina dati primerno nagrado. Verski pouk v srednjih in učiteljskih šolah pri pripadnikih svoje vere predavajo osebe, ki imajo predpisano kvalifikacijo po zakonu o srednjih in po zakonu o učiteljskih šolah. Pristojna verska oblast za učitelje verouka pri postavljanju daje svoje soglasje.

§ 3. Ako je veroučitelj v narodnih ali meščanskih šolah uradno ali na kak drug način razdržen, da bi opravljal svojo veroučiteljsko dolžnost, je pristojna verska oblast dolžna predlagati mu namestnika. Ta zamena more biti stalna. Ako se pristojna verska oblast ne pobriga za versko vzgojo v narodnih in meščanskih šolah in ako ne poda potrebnih predlogov za imenovanje veroučitelja, tedaj bo na prošnjo zainteresiranih staršev banska uprava za narodne, ministrstvo pa za meščanske šole izdalo potrebne naredbe. V narodnih in meščanskih šolah se morejo postaviti tudi posebni učitelji vere s pravico napredovanja učitelja osnovnih šol, ako je v teh šolah najmanj 20 ur tedensko, računajoč od 20 učencev v vsakem razredu ali oddelku. Te veroučitelje postavlja minister prosvete iz vrst kandidatov, ki so dovršili bogoslovsko nauko in ki mu jih predloži pristojna verska oblast. V srednjih in učiteljskih šolah bodo imenovani stalni veroučitelji samo tedaj, če je dovolj ur na teden za ta predmet, sicer se pa imenujejo honorarni učitelji.

§ 4. Učitelji verouka, bodisi da so v uradniški lastnosti ali brez nje, so dolžni pri svojem šolskem delu, kakor tudi vsi drugi učitelji, držati se šolskih zakonov in naredb, posebno pa šolskega in učnega reda. Učitelje verouka v narodnih in meščanskih šolah more minister prosvete na predlog banske uprave razrešiti veroučiteljske dolžnosti, če njihovo delovanje v šoli ni v skladu s pedagoško metodskimi načeli, ali če njihovo obnašanje v šoli in izven šole ni v skladu s splošnim ciljem te šole. O taki svoji rešitvi bo minister prosvete obvestil vedno tudi pristojno versko oblast.

§ 5. Učni načrt in program iz verouka predpisuje minister prosvete v sporazumu z vrhovnim predstavništvom posameznih veroizpovedi v kraljevini Jugoslaviji (za katoličane: predsedstvo škofskih konferenc), a po zaslišanju glavnega prosvetnega sveta.

§ 6. Nižji in višji tečajni izpit, kakor tudi dopolnilni izpiti se morejo delati tudi v zasebni srednji šoli. (§ 58 zakona o srednjih šolah) in so od strani ministra prosvete lahko priznani, če to predlaga odposlanec ministra prosvete.

§ 7. Suplenti za verouk bodo delali strokovni del proforskoga izpita za srednje šole (§ 73 zak. o srednjih šolah) po programu, ki ga ugotavlja minister prosvete, katerega pa, kakor tudi izpraševalce za ta del programa predlagajo cerkvene oblasti. Veroučitelji v narodnih šolah bodo delali posebni strokovni veroučiteljski državni izpit po § 5. zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o narodnih šolah, veroučitelji meščanskih šol pa po § 45 zakona o meščanskih šolah.

§ 8. Enkrat na leto more predstavnik pristojne verske oblasti pregledati, kako se vrši verouk.

§ 9. Veroučitelji se predstavljajo na ta način: 1. Za premostitev na prošnjo v druge školje je prosilec dolžan predložiti soglasje svoje verske oblasti; 2. za premostitev na prošnjo in po potrebi v isti školji ni potrebna soglasnost verske

oblasti; 3. za premostitev po potrebi službe v drugo školjo bo minister prosvete dobil soglasje verske oblasti obeh školj; 4. premeščanje, odpuščenje in upokojitve po storjeni krivdi od strani ministrstva prosv. se vrše po uradniškem zakonu.

§ 10. Odredbe za opravljanje verskih dolžnosti učencev bo predpisal minister prosvete v sporazumu s pristojno versko oblastjo.

§ 11. Združenja zgolj učencev ne morejo biti na plemenski ali verski podlagi. Zunaj šole učenci morejo biti člani verskih združenj svoje verske skupnosti samo za negovanje verskih čuvstev in moralnih nauk.

§ 12. Ta zakon stopa v življenje, ko ga kralj podpiše, obvezno moč pa dobiva, ko bo proglašen v »Službenih novinah«.

★

Za poplavljenice

Darilo Nj. Vel. kralja za poplavljenice dravske banovine je bilo razdeljeno na sledeči način: sreskemu načelstvu Brežice Din 5000, v Celju Din 15.000, v Gor. gradu Din 4000, v Kočevju Din 40.000, v Krškem Din 5000, v Laškem Din 3000, v Litiji Din 3000, v Ljubljani Din 10.000 in v Logatcu Din 5000, nadalje mestnemu načelstvu v Ljubljani in v Celju po Din 5000.

V »Sklad osrednjega pomožnega odbora za poplavljenice dravske banovine« so darovali: Hranilnica in posojilnica Sv. Tomaž pri Ormožu Din 300, Hranilnica in posoj. učiteljskega konvikta, Ljubljana, Din 200; dr. Zvonko Zemljič, dr. pogr. veterinar, Vel. Kikinda, Din 200; Emil Berger i sin, Bjelovar, Din 100; Državna osnovna šola Sv. Marko nize Ptuj Din 60; Dr. nar. šola v Kančevcih, p. Križevci, Prekmurje, Din 50; šolski upr. Rustja Josip, Artič pri Brežicah (zbirka učiteljskega) Din 45; Maširevič M. Marija, učiteljica, Čonoplja, dunavska banovina, Din 26.

Nadalje so darovali še: Privil. agrarna banka, Belgrad, Din 25.000; uslužbenci mestnega načelstva Maribor Din 3500; Gsnovna šola Sv. Rok ob Sotli Din 250; Uprava nar. šole Centiba 115,50 Din; okr. sodišče, Kočevje, Din 62; Kmet. poskusna in kontrolna postaja Maribor Din 30; Oddelek fin. kontrole v Kozjem Din 25; Leon Patik, Radovljica, Din 20. — Iskrena hvala!

Konferenca obrtnih zbornic

Belgrad, 18. oktobra. AA. Na poziv sarajevske obrtne zbornice se bo vršila v Sarajevu 22. t. m. konferenca vseh obrtnih zbornic in obrtnih odsekov skupnih zbornic iz vse države. Na tej konferenci bodo določili skupno stališče obrtnih zbornic o pristojnosti glede vprašanj; nastalih pri izvajanju obrtnega zakona in pa socialnega zavarovanja obrtnikov.

Zveza jugoslovanskih mest

Novi Sad, 18. oktobra. m. Tu se že pripravljajo za kongres Zveze jugoslovanskih mest, ki bo od 21. do 24. t. m. v Novem Sadu govorijo, da se bo tega važnega kongresa udeležilo okoli 100 delegatov iz vse države. Na kongresu bodo razpravljali o aktualnih vprašanjih, ki zadevajo naša mesta. Med drugim se bo razpravljalo tudi o predlogu pravilnika za ustanovitev urbanističnega centralnega urada Zveze mest kraljevine Jugoslavije, katerega sedež bo v Belgradu.

Nezaposlenost v Ameriki

Pariz, 18. oktobra. AA. Iz Washingtona poročajo, da je ameriško delovno ministrstvo izdalo večeraj poročilo, da je meseca septembra t. l. v 17 industrijskih in kmetijskih strokah našlo dela 620.000 nezaposlenih delavcev in da je v dobi od 1. marca do 1. oktobra t. l. vsega skupaj dobilo dela 2.700.000 delavcev, ki so bili poprej brez dela.

Seja Narodnega predstavništva

Seja Narodne skupščine

Belgrad, 18. okt. m. Današnja skupščinska seja se je pričela ob 11 dopoldne. Po prečitnem zapisniku večerajšnje seje je dobil besedo notranji minister Lazič, ki je v krajšem govoru odgovoril na večerajšnja izvajanja poslanca dr. Lončareviča. Notranji minister je izjavil, da trditev poslanca Lončareviča, da bi bila izdala banska uprava v Zagrebu omenjena navodila, ne odgovarja resnici, pač pa je res, da je banska uprava izdala vsem okrajnim načelnikom navodila v tem smislu, da postopajo napram vsem kandidatom popolnoma korektno. O tem, da je bil svojevčasno obveščen tudi poslanec dr. Nikić, je minister Lazič dejal, da so bili pri zadnjih občinskih volitvah poleg volilnih odborov navzoči tudi zastopniki vseh kandidatnih list, ki so lahko kontrolirali potek volitev. (Poslanci, člani Hodžerovega, Prekinega in Nikičevega kluba kričijo: »Ni res!« — poslanci večine pa burno ploskajo in pritrujejo notranjemu ministru.)

Radi osebnega pojasnila se je nato javil k besedi dr. Nikić, ki je izjavil, da obžaluje, da notranji minister ni podal že večeraj svoje izjave, za kar ga je prosil poslanec dr. Lončarevič. V svojih nadaljnjih izjavah se bavi s posameznimi slučajem na raznih volitvah. Predsednik skupščine ga poziva, naj se strogo drži predmeta, namreč razpisa banske uprave v Zagrebu. Dr. Nikić se nato ponovno bavi s potekom volitev v nekaterih krajih savske banovine, nakar mu je predsednik po večkratnem opominu odzvel besedo.

Potem se prečitajo poročila odbora, ki je proučeval konvencije, ki so bile postavljene na dnevni red današnje seje. Tu pada v besedo poslanec dr. Kešeljevič in vpije: »Kaj je z interpelacijami?« Predsednik skupščine mu odgovori, da vodi om sejo in ne dr. Kešeljevič. Sporčilo se je tudi, da bodo nekateri ministri odgovorili na interpelacijo poslancev takoj, ko zberejo potrebne podatke.

Kešeljevič interpelira

Nato se je prečitala interpelacija dr. Kešeljeviča o zadnjih občinskih volitvah v donavski in dravski banovini. Ker je interpellat zahteval za svojo interpelacijo nujnost, mu je podal predsednik skupščine takoj besedo. Dr. Kešeljevič je pričel nato govoriti o posameznih slučajih pri zadnjih občinskih volitvah. Predsednik skupščine ga takoj opominja in poziva, da obrazloži samo nujnost za svojo interpelacijo, nikakor pa je ne sme razčlenjevati. Dr. Kešeljevič je kljub opozorilu predsednika Narodne skupščine še naprej govoril ter je navedel posamezne slučaje, zaradi česar mu predsednik Narodne skupščine po trikratnem opominu odzve besedo ter pozove, da zapusti govorniški pult.

Dr. Kešeljevič: »Ne morem se odstraniti, ker imam pravico govoriti 5 minut.«

Dr. Kumanudi: »Morate oditi!«

Dr. Kešeljevič: »Imam pravico govoriti, to pravico pa mi krati predsednik Narodne skupščine!«

Dr. Kumanudi: »Prekinjam sejo.«

Seja je bila torej prekinjena ob pol 12, ob 11.40 pa se je zopet nadaljevala. Dr. Kumanudi je takoj izjavil, da je poslanca dr. Kešeljeviča zaradi neposlušnosti in zaradi govora, s katerim je izrazil splošen nemir in prekanje, kaznoval z izključitvijo od petih sej Narodne skupščine. Večina poslancev je izrečeno kazni odobrila. Dr. Kešeljevič je nato v svojo obrambo spregovoril še par besed ter je zaključil svoj govor, kakor večeraj dr. Lončarevič, da je ponosen, ker je kaznovan zaradi takega prestopka.

Interpelacija Hodžere

Nato se je prečitala interpelacija poslanca Svetislava Hodžere na notranjega ministra o postopanju komandirja orožniške postaje v občini Moravče. Ker je zahteval Hodžera za svojo interpelacijo nujnost, mu je predsednik Narodne skupščine takoj podelil besedo. Hodžera je nato podrobno opisal slučaj, ki se je pripetil njemu na dan občinskih volitev v Moravčah, kamor je prišel s kamniškim odvetočnikom dr. Potokarjem.

Nato je izjavil notranji minister, da ne sprejme nujnosti za predloženo interpelacijo.

Po prečitaniu nekaterih prošenj in pritožb se je takoj prešlo na dnevni red, na proučevanje zakonskega osnutka o trgovinskem sporazumu med kraljevino Jugoslavijo in republiko Nemčijo. Poročilo odbora je podal poslanec dr. Čirič, ki se je takoj v začetku baval tudi s potovanjem našega kraljevskega para po inozemstvu in izjavil, da je bil to praznik v naši zunanji politiki. Nato je podal podrobno poročilo tudi o ostalih konvencijah, ki so bile na dnevnem redu.

Govor trgovinskega ministra

Po ekspoziciji poročevalca odbora je govoril trgovinski minister dr. Šumenković, ki je med drugim izjavil, da je v letu 1932. v primeri z vsemi prejšnjimi leti najbolj padla zunanja trgovina na

vsem svetu. Zmanjšanje trgovskega prometa je bilo približno za dve tretjini. To znanje pri izvozu, kakor tudi pri uvozu se je pojavilo tudi pri nas. Naša trgovinska politika je v teh časih zasledovala cilj, da izkoristi vse možnosti za prodajo naših proizvodov. Ti napori so se posebno stopnjevali v letu 1932. in 1933. V prvem polletju 1933 smo napravili prvega polletja l. 1932. izvozili več blaga. Naša trgovinska bilanca je aktivna. V prvem polletju smo izvozili blaga za eno milijardo 44 milijonov dinarjev, uvozili pa smo ga za 906 milijonov dinarjev. Potemtakem smo aktivni za 138 milijonov dinarjev. Radi tega moramo tudi v naprej paziti, da ne postanemo pasivni. Mnogokrat se pogajamo z državami, v katerih veljajo sistemi, ki jih pri nas ni, kakor so na primer ostre prepovedi, kontingentiranja itd. Te neenakosti so pri pogajanjih zelo nerodne in je zato treba delati na to, da se odstranijo. Radi tega moramo tudi misliti na gotovo preusmeritev našega izvoza in spremembo naše proizvodnje. To so problemi, o katerih razmišlja in ki so vedno na dnevnem redu kraljevske vlade. Po teh splošnih opazkih je trgovinski minister prešel na posamezne konvencije.

Za trgovinskim ministrom sta še govorila poslanec Milan Lazarevič in Milutin Stanojevič, ki zamerjata vladi, da se v delegacijah za sklepanje trgovinskih pogodb nahajajo vedno eni in isti ljudje ter zahtevata, da se v vsako delegacijo imenujejo zares le strokovnjaki.

Za tem so bile sprejete vse konvencije, razen one o likvidaciji dvostolinskih posestev med Jugoslavijo in Bolgarijo. Poročilo odbora, ki je pretresal to konvencijo, je podal Mita Dimitrijevič, nakar je govoril še notranji minister Lazič. Konvencija je bila potem sprejeta z aklamacijami. S tem je bil dnevni red današnje seje izčrpan.

Prihodnja seja narodne skupščine bo jutri dopoldne ob 10 s sledečim dnevnim redom: Poročilo imunitetnega odbora radi izročitve nekaterih poslancev sodišču.

Seja senata

Belgrad, 18. okt. m. Današnja seja senata se je pričela ob 7 večer. Po opravljenih formalnostih je bil prečitan kraljev ukaz, po katerem se postavlja dr. Peter Zec iz Ogulina za senatorja. Nato se je predsednik senata dr. Pavlič s toplimi besedami spomnil umrlega člana senata dr. Emila Gavrilca. Prečitala je tudi brzojavna zahvala poljskih senatorjev za vse usluge in naklonjenosti, ki so jih bili deležni na svojem potovanju po Jugoslaviji. Predsednik poljskega senata obvešča predsednika našega senata, da bo preproga, ki jim jo je poklonil naš senat, obešena na vidnem mestu v prostorih poljskega senata. Prečitano je tudi poročilo verifikacijskega odbora, na podlagi katerega je pozvan na delo v senat na mesto umrlega senatorja dr. Gavrilca senator Ljubomir Vidaković, predsednik smederevske občine. Tajnik senata je nato prečital dopis Narodne skupščine, v katerem se obvešča senat, da je Narodna skupščina poslala senatu v nadaljnji pretres vse konvencije, ki so bile sprejete na dopoldanski seji Narodne skupščine. Ker zahteva vlada za pretres teh konvencij nujnost, sta bila takoj izvoljena dva odbora, ki morata jutri do 11 dopoldne predložiti senatu svoje poročilo.

Nato se je takoj prešlo na dnevni red in sicer na pretres poročila odbora za prošnje in pritožbe. Na dnevnem redu je bil tudi zakonski predlog o določitvi dosmrtnih pokojnine književniku in častniku Andreju Gaberščku iz Ljubljane. O delovanju odbora za prošnje in pritožbe je podal poročilo senator dr. Alkalaj. Ker radi tehničnih zaprek ni moglo še v tem zasedanju urediti tega vprašanja, je poročevalec odbora dr. Alkalaj naprosil senat, naj se vse prošnje, ki so dospele temu odboru in ki še niso rešene, kakor tudi prošnja književnika in častnika Andreja Gaberščka prenesejo na prihodnje zasedanje. Senat je to soglasno odobril. Tako se bo prošnja Gaberščka rešila na eni prihodnji seji senata. Seja je bila nato zaključena.

Prihodnja seja senata bo jutri dopoldne. Na dnevnem redu bodo konvencije, ki so bile danes sprejete v skupščini.

Osebnosti

Belgrad, 18. oktobra. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog pravosodnega ministra so po višani:

V 4. skupino 1. stopnje Franc Srečko, sodnik okrožnega sodišča v Celju; Žilbert Zupančič, etaršina sreskega sodišča na Brdu; Ivan Tratnik, sodnik sreskega sodišča v Laškem — vsi v 4. skupini 2. stopnje;

v 4. skupino 2. stopnje Fran Slabe, sodnik sreskega sodišča v Mokronogu; Karl Potrat, sodnik sreskega sodišča v Kamniku; Stanko Švajger, sodnik sreskega sodišča v Gornji Radgoni — vsi v 5. skupini;

v 5. skupino Marin Pavlovič, sodnik sreskega sodišča v Gornjem gradu v 6. skupini;

v 6. skupino Mihael Tavzes in Leo Primozic, voditelja zemljiške knjige v 7. skupini na sreskem sodišču v Ljubljani.

Utrinki

KATOLISKA POŽRTVOVALNOST

V ameriškem visokoločnem almanahu beremo: »V zadnjih dveh letih je ameriška katoliška akcija zbrala med akademsko mladino 8 milijonov dolarjev. S tem denarjem je ameriški katolicizem izboljšal svoje katoliške univerze. V Duquesnu so dozdaj poslovali v vrednosti 750.000 dolarjev, Notre-damska univerza je dobila novo tehnično fakulteto za 300.000 dolarjev, katoliška univerza v San Franciscu se je povečala za 330.000 dolarjev, v Oregonu je dobil katoliški institut 400.000 dolarjev za razkiranje zgradbe, Georgetown pa dobi katoliško medicinsko fakulteto za 2 milijona dolarjev. Na ta način so katoliški visokoločni zavodi v Ameriki narasli na 176, kjer poučuje 7600 profesorjev in študira 120.000 akademikov.«

ALI PAPEŽ DRŽI S KAPITALIZMOM?

Ze pred kratkim omenjeni cistercijski opat dr. Wueinger je v svojem sociološkem predavanju na Dunaju dokazal, da papeževa okrožnica »Quadragesimo anno« absolutno odklanja kapitalistični sistem. Takole dokazuje: a) Okrožnica odklanja tako zeno pridobitno gospodarstvo ter hoče le tako gospodarstvo, ki ustreza potrebam. Le tako gospodarstvo ima pomen, če je blago vsem in vsakemu na razpolago. Kapitalizem pa je gospodarstvo, katero vodi interes dobička. Pridobitnost je tedaj smoter kapitalističnega gospodarstva sistema, ne pa potreba. b) Okrožnica odklanja svobodno gospodarstvo, posebno pa svobodno konkurenco, ki nikakor ne more biti urejajoče načelo gospodarstva. Pač pa zahteva, da se mora vpeljati pravni in družabni red, katerega bo vodila pravičnost. Kapitalizem pa, ki ima za življenjski živec svobodno konkurenco, uničuje slobodnega. c) Okrožnica je proti temu, da bi

gospodarstvo postalo premogočno. Kapitalizem pa hoče kopicenje premoženj, hoče kartele in truste, da poveča dobiček. d) Okrožnica zahteva v smislu najstrožje pravičnosti za delavca tako mezo, ki je v skladu z vrednostjo njegovega dela. Tudi to je v kapitalističnem gospodarstvu nemogoče. e) Poleg tega zahteva papež osvoboditev proletarijata, kar je v današnjem sistemu nemogoče. V smislu papežev okrožnice »Quadragesimo anno« je dolžnost katoličanov boriti se proti tisti lastnini, ki ne priznati dolžnosti. Tisti, ki nje nimajo, hočejo vsako lastnino odpraviti. Oni, ki imajo, pa branijo lastnino, češ, da je po naravnem pravu nedotakljiva. Papeževa okrožnica pa odklanja obe naziranj: lastnina in lastninska pravica nista neomejeni, ampak imata osebni in socialni značaj. Lastninska pravica je omejena po socialni dolžnosti. Vsaka zloraba lastninske pravice je greh proti socialni pravičnosti. S tega stališča katoličanov sledi, da državni oblasti katoličani prisojamo pravico, da nastopa proti oterutosti z obrestmi in dividendami, proti previsokim plačam in dvojnemu zaslužkom. Da obdavi luksuz ter uvede progresivne davke. Državi priznavamo tudi pravico, da sme zaseči premoženje, če je to potrebno za splošno korist. Pričakujemo od države, da prepreči čenško delo izven doma in delo otrok. Premoženje in dohodki naj se omeje, uvede naj se družinska plača ter javna kontrola vsega gospodarskega življenja, kar pa bo najbolj mogla izvršiti tista država, ki bo organizirana na temelju stanovske države. Kajpada država ne sme iti tako daleč, da bi odpravila sploh vsako lastnino, ker za to zopet nima pravice. Mora pač tudi v tem vprašanju veljati načelo, da si nadrejena družba ne sme lastiti področja v tistih stvareh, ki jih podrejene družbe lahko opravijo.

Kongres Edinstva slovanskih žena

Svečan sprejem zastopnic kongresa »Edinstva slovanskih žena« na dvoru na Dedinju. Nj. Vel. kraljica Marija v razgovoru z zastopnicami kongresa. Desno od kraljice dvorna dama gospa Grujičeva.

V Belgradu se je te dni vršil, kakor smo že poročali, kongres »Edinstva slovanskih žena«, ki je bil v torek končan. Delegatkinje so se na kongresu posluževale vsake svojega jezika in je bilo na ta način likvidirano vprašanje, v katerem jeziku se naj razpravlja. Poljska delegatkinja je namreč predlagala francoščino, bolgarska delegatkinja pa ruščino. Predsednica »Edinstva« gospa Čapkova je izjavila, da edinstvo slovanskih žena ni nobena feministična organizacija, marveč zveza slovanskih žena, čije cilj je slovanska vzajemnost in čim ožje sodelovanje. Ko so bile prebrane in sprejete resolucije, ki so jih izdelali posamezni odbori, je gospa Čapkova predlagala v upravo »Edin-

stva slovanskih žena« dvorno damo Grujičevu kot predsednico, gospe Hubicko, Ivanovo in Čapkovo kot podpredsednice in po pet zastopnic iz vsake države. Službena doba predsedništva bo trajala do prihodnjega kongresa, ki se bo vršil leta 1935 v Sofiji. Poročilo o kongresu bo natisnjeno v vseh slovanskih jezikih.

V ponedeljek popoldne je sprejela na dvoru na Dedinju Nj. Vel. kraljica Marija zastopnice češkoslovaške, poljske in bolgarske sekcije »Edinstva slovanskih žena«. Zastopnice je Nj. Vel. kraljici predstavila dvorna dama gospa Grujičeva. Kraljica je nagovorila vsako zastopnico posebej. Nato je bil serviran čaj. Zastopnice so ostale na dvoru nad eno uro.

Volitve v Delavsko zbornico **ZELENA**

Glasovnica naših nameščencev je

V soboto in nedeljo, t. j. 21. in 22. oktobra se bodo vršile volitve v Delavsko zbornico.

V soboto se bodo vršile volitve na obratnih voliščih. Vsi delavci in nameščenci obrata, ki ima svoje volišče, morajo voliti na svojem obratnem volišču.

V nedeljo pa se bodo vršile volitve na rednih voliščih. Kdor je zahteval glasovnico do 14. oktobra, ta bo mogel voliti pismeno, vsi drugi pa bodo morali voliti osebno.

Volitve so tajne.

Glasi se na ta način: Volivec stopi pred volilno komisijo in se legitimira. Vsak nameščenec mora brezpogojno imeti s seboj kako legitimacijo. Ko se je legitimiral, dobi štiri glasovnice in kuverto. Nato stopi v zaprt prostor, kjer opravi volilno pravico in dolžnost na ta način, da raztrga vse glasovnice razen zelene in nato celo zeleno in raztrga koščke drugih glasovnic v kuverto, jo zalepi in izroči predsedniku volilnega odbora.

V nameščenski skupini nastopajo pri teh volitvah naslednje liste:

1. Narodno socialistična lista »Zveze društev privatnih nameščenecv in Saveza bančnih uradnikov (nosilec Joško Zemljic) — plava glasovnica.
2. Marksistična lista Saveza privatnih nameščenecv (nosilec Petejan) — rdeča glasovnica.
3. Krščansko socialistična lista »Strokovne zveze privatnih in trgovskih nameščenecv Jugoslavije« (nosilec ing. Zumer) — bela glasovnica.
4. Naša lista »Združenih zasebnih in trgovskih nameščenecv Slovenije« (nosilec Rudolf Smersu) — zelena glasovnica.

Uradni volilni odbor nam je določil zelene glasovnice.

Kandidiramo te-le tovariše in tovarišice:

KANDIDATI:

1. Smersu Rudolf, uradnik OUZD v Ljubljani.
2. Zebot Franjo, zastopnik Vzaj. zavarovalnice v Mariboru.
3. Sitar Alojzij, trg. sodrnik pri Mayer I. C., Ljubljana.
4. Kliner France, tovarniški uradnik pri KID, Jesenice.
5. Kadunc Lovro, rudarski nameščenec TPD, Trbovlje.
6. Virant Karel, organist, Braslovče.
7. Munda Josip, ravnatelj Ljudske posojilnice, Novo mesto.
8. Pelicon Leopold, industr. uradnik pri PEKO, d. z o. z., Tržič.
9. Masič Vida, uradnica Zadr. zveze, Ljublj.
10. Hvalje Jože, uradnik Zadr. gosp. banke v Ljubljani.

F. S. P. Poezija albanskih gora

(Nadaljevanje)

Novi Skadar je svojo prvotno romantiko zgubil in vse preveč sliči naši zapadni kulturi (ki je pa čisto le civilizacija).

Mesto je središče albanskih katolikov. V verskem pogledu imajo v Albaniji večino Mohamedanci. Teh je zadnje ljudsko štetje izkazalo okrog 320.000 duš, pravoslavni bi bilo 126.000, v sredi med obema pa bi tvorili drugo glavno skupino katoliki, ki jih je po statistiki okrog 139 tisoč duš. Katoliki so tudi edina vera skupina, ki je sistematično organizirana.

V vsej državi so porazdeljeni na pet škofij. Primas Albanije stoji sicer v Draču, a pravi centrum albanskih katolikov ostane vedno Skadar. Tu stoji apostolski delegat, tu je obenem sedež nadškofa. Sedanja nadškof Mednan je po rodu Albanc, a govori nekoliko tudi srbski. Pred leti je bil škof v Skoplju v Jugoslaviji. Za razmere jugoslovanskih katolikov se še vedno silno zanima. V mestu samem je pet krasnih katoliških cerkev. Tik pod utrjenim hribom Taraboshom stoji monumentalna stavba: »Mater boni consilii«. Cerkovnik, ki se spreha pred cerkvijo, ima okrog glave ovit iz močvirja jagod sestavljen velik rožni venec.

Glavno žarišče, odkoder je izhajala in še izhaja blagodejna luč na vso Albanijo, in to v verskem pa tudi v prosvetnem oziru, so albanski frančiškani. Zgodovina albanskih katolikov je v najostri zvezi z delovanjem tamonjih frančiškanov.

Frančiškovi sinovi so bili edini, ki so v težkih preizkušnjah, ki so jih doživljali albanski katoliki, narod tolažili in mu kazali pot k boljšim časom. Tako močno sliči našim bosanskim franjevcem. V Skadru izdajajo edini katoliški albanski časopis »Stella mattutina«. Izhaja vsak mesec in je za tamonjne razmere dosti dobro urejevan. Tam so vodili do zadnjega časa edino katoliško gimnazijo v vsej Albaniji, ki je pa sedaj zaprta. Ne oziraje se na versko plat je v prosvetnem oziru v vseh stoletjih Cerkev igrala vlogo, ki bi zaslužila drugo mesto, kot ga sedaj uživa. Za vzgojo duhovskega naraščaja pa skrbe jezuiti, ki imajo v Skadru moderno urejeno bogoslovje. Tu se vzgaja okrog 40 mladih oseb, ki bodo kot duhovniki porazdeljeni med vseh petero škofij. Frančiškani sami in prav tako sveda jezuiti pa dobivajo svojo bogoslovsko izobrazbo po inozemskih katoliških univerzah, zlasti v Strassbourgu, in je zato razumljivo, da najdemo med njimi izborne moči.

Vsekako položaj katoliške Cerkve v Albaniji zaenkrat ni rožnat. Tajne masonske sile so na delu in temu je pripisovati, da so katolike v novejšem času zadeli tudi udarci: konfesionalne šole so zatrte, s čimur je posebno prizadeta katoliška frančiškanska gimnazija v Skadru. O kakih prosvetnih katoliških gimnazijah pa sploh ni govora. Kakor so že prestali težke preizkušnje, bodo še to: venient dies... In te Domine speravi...

V religioznem oziru si Albanci niso edini. Pri vsem tem se še delijo na mnogo plemen, ki se tudi jezikovno dosti razlikujejo. V severni Alba-

Prav oprano - ostane dolgo kakor novo

Rajši kakor da perilo krtačite in mence, ga kuhajte 15 minut. Na milijone kisikovih mehurčkov, ki se jih razvije v raztopini Schichtovega Radiona, požene milno peno skozi tkanino, ne da bi ji kaj škodovalo. Tako operete perilo hitro, lepo in prizanesljivo, če redno uporabljate Schichtov Radion.

Škoda po povodnji v dobrepoljski dolini

Dobrepolje, 17. oktobra.

Cenilna komisija, ki je ocenjevala škodo po povodnji v naši dolini, je zdaj končala s svojim delo. Škoda znaša samo v tej dolini 1.300.000 Din. To vsoto je podeliti takole: uničenih je sto vagonov krompirja, kar bi zneslo 500.000 Din, na obleki in pohištvu znaša 45.000 Din, posevki na polju in v šrmbah se cenijo na 250.000 Din. Škoda na njih, iz katerih je voda prst popolnoma odplavila, tako da so docela uničene, znaša 45.000 Din. Škoda na cestah je precejšena na 50.000 Din, na stavbah pa 50.000 Din. Vse skupaj torej en milijon in tristo tisoč Din.

Glavni pridelek dobrepoljske doline je bil že od nekdaj krompir. Dobrepoljci v jeseni krompir prodajo in z izkupljenim denarjem poplačajo davke, bodisi državne, banovinske ali občinske. Kar jim ostane, gre za najnujnejše potrebe, obleko in obutev. Letos pa je vse uničeno in ljudje ne bodo imeli krompirja niti zase, kaj šele za prodajo. Morali ga bodo kupiti za hrano in za saditev spomladi. Sploh se je sedaj naselila v dobrepoljsko faro največja revščina. Prejšnja leta so dobivali ljudje denar za fižol, krompir in les. Krompirja in fižola letos sploh ni, za les pa je kupčija zelo slaba. Ljudje zato po pravici upajo, da bo davčna oblast in kraljeva vlada upoštevala to strašno nesrečo in odredila odpis davkov, čeprav so zamudili rok za centev.

Zadnja poplava je za merodajne oblasti pokazala nujno in neobhodno potrebo, da se dolini oskrbi reden odvod vode. V zadnji poplavi so bili vsi požiralniki zadelani in že desetletja se ni zanje nihče pobrigal, da bi jih očistili. V glavnem požiralniku potoka Rašice v Ponikvah se nahajajo veje, trami in razna druga navlaka, tako da požiralnik ne more požirati vode v taki množini, kakor bi jo sicer, če bi bil očiščen. Pokazalo se je tudi, da je dobila Rašica sedaj razne odtoke pod zemljo, ki jih prej ni bilo. Vsi tih požiralniki se voda ob navadnem deževju prehitro odteče. Mlini in žage ob Rašici še sedaj stojijo, ker nimajo potrebne vode za pogon. Neobhodno potrebno bi bilo, da se struga te ponikalnice temeljito pregleda in da se požiralniki, ki odvajajo vodo v podzemlje, zamaše, glavni

v zgornjih predelih pa skrbno očistijo. Regulacija tega potoka je zelo važna za spodnji del velikolaskke doline, kakor tudi za vso dobrepoljsko dolino. Sicer bo treba tudi vse mline in žage ob Rašici podreti. Potrebno bi bilo napraviti pri požiralnikih betonirane jaške, po katerih bi voda le tedaj odtekala, kadar jo je preveč. Regulacija te vode naj bi bila za merodajne oblasti sedaj prva skrb!

Letos smo imeli samo v dobrepoljski kotlini trikrat povodnj. Trikrat so imeli kmetje veliko škodo na svojih njivah. Te njive pa se nahajajo v najvišjih davčnih razredih. Ker pa so te njive stalni inondacijski teren, prosimo, da bi se kmetom zemlja v tem terenu prestavila v nižji davčni razred.

Ob zadnji poplavi se je pokazala ponovno neobhodna potreba po modernem vodovodu za dobrepoljsko kotlinino in vso Suho Krajino, počeni s Strugami. V zadnjem času so namreč v Kompoljah, kjer je voda znatno pustošila, izžepali iz zalitih vodnjakov vso vodo. Uporabljali so motorno gasilsko črpalko. Spravili so na dan razne golazni, mrtve miši, gliste, krte, črve in celo gade. Ubogi ljudje so morali uživati tako vodo. Trideset let se že gradi vodovod po dobrepoljski in struški dolini in še danes smo ostali le pri načrtu. Nujno je, da se po zadnji katastrofalni nesreči, ki je zadela tuk. prebivalstvo, začne z realizacijo tega načrta. Potreba je velika in nujna!

Iz navedenih dejstev o škodi v dobrepoljski dolini se ponovno obračamo na dobra srca s prošnjo, da pomagajo. Škoda je ogromna, dosedaj pa je nabranega komaj pol milijona Din za vse poplavlence v dravski banovini! Darove pošiljajte na pomožni odbor za poplavlence v Dobrepoljah!

V Delavsko zbornico volite:

Delavci - belo!

Nameščenci - zeleno!

Bodi kjerkoli Ki-Ki povsodi

niji prebivajo Gegi, ki v njih prevladuje srbski element in bi jih lahko imenovali »albanizirane Srbe«. V tem delu Albanije je srbski element sploh močno viden in kmalu ni človeka, ki bi vsaj nekoliko ne govoril srbski. Še prav v notranjosti države, v glavnem mestu Tirani, si v sili pomagajo s srbsčino. Staroilirski kri pa se preliva v Toskih, ki prebivajo na jugu države. Ti bi bili torej praprebivalci dežele, »Škipetari«. Vsa ta plemena se pa zopet delijo na razne plemenske skupine in te zopet na rodove. Tako je vsa Albanija velik mozaik najrazličnejših elementov.

Suhoparno meditacijo prekine rezek glas šoferjev: »V Tirano?«
»Da. Koliko?«
»Sedem frankov.«
»Štiri bo dosti.«
»Štiri.«
»Dobro.«

Vožnja ne bo draga. Štirje zlati albanski franki pomenijo v jugoslovanski valuti 60 Din. Razdalja pa znaša 125 km. Avtomobilska vožnja je v Albaniji sploh silno poceni. Je pa obenem nadomestilo za železnice, ki je zaenkrat v Albaniji ni nobene. Po polurni zamudi, ki je tu običajna in bi se narod čutil, ako bi se odpravila, sta tuja nadaljevala svojo pot.

Cesta iz Skadra v Tirano je zaenkrat samo projektirana, pa drzni albanski šoferji že kljub temu vzdržujejo redni promet. Zato je pa to potovanje jako neprijetno. Nekdo, ki je bil svoj čas bogoslovec in je znal prav dobro, odkod prihaja be-

brejska oblika »Koreš«, je napravil ob koncu vožnje zaključno sodbo: »V mojem želodcu je pravi tohn abohn.« In ni čudno: kot bi ga premetavali morski valovi, se je zdelo, in ko so se odprle zavrtornice neba, se je potnikom zdelo, da so v sredini neizmernega atlantskega oceana.

Pot od Skadra proti Tirani vodi po ravnini, ki je zelo rodovitna, a slabo obdelana, ker je ljudstvo leno. Gore so porastle z gozdovi. Glavno bogastvo je živina. Po travnikih se pasejo črede volov in krav, črnih bivolov, močnih mul in konj, največ pa ovac in koz.

Od časa do časa se opaža vitki minaret, očitno znamenje, da postaja dežela vedno bolj mohamedanska, čim globlje prodiramo v notranjost. Cesta sama se pa lepša in se ob koncu pogrezne v ravno črto, kot da gre v neskončnost: prestolnica Albanije ne more biti več daleč.

Tirana je majhno mestce, saj šteje le kakih 10.000 prebivalcev, a dokaj moderno in v Zgornji Albaniji sploh najlepši kraj. Valovi rečice Lane se podijo skozi njo, kot bi se čudom čudili, kdaj so na mestu starih barak zrastle moderne palače, ki bi delale čast iz zapadnim vele mestom. Krasna so vladna poslopja. V njih zboruje narodna skupščina, ki šteje 50 poslancev. Za šolstvo je že dokaj poskrbljeno. Razen gimnazije obstoja v Tirani tudi tehnična srednja šola. Šole obstojajo že tudi po vaseh in sicer albanske, dočim pred vojno albanskih šol sploh ni bilo, marveč samo nekaj italijanskih. Za higieno skrbi v Tirani moderna bolnišnica in — o čudo! — velika radio-postaja priča, da se Albanci vzbujajo iz stoletnega sna in strumno korakajo kulturi nasproti. (Dalje prih.)

Ljubljanske vesti:

Velika množina
zelja in krompirja na trgu

Ljubljana, 18. okt.

Tedenski tržni dan je danes na šentpeterskem nasipu dosegel vrhunec. Ves prostor je bil dobesedno zabasan z vozovi zeljnatih glav in krompirja. Zima pritiska. Danes goduje Luka, »ki repo puka in v prste hukac«. Pritisnil je res jesenski mraz. Davi je bilo +7,9 °C, opoldne pa +10 °C. Ljudje so se začeli oblačiti v topnejše obleke in tudi zimske suknje so jim že dobrodošle. Ni čudno torej, da je bil današnji trg v znamenju preskrbe hrane, zlasti krompirja in zelja, za zimo. Kmetje so pripeljali velike množine krompirja in zelja. Marljivo zasledujejo tedenske tržne cene, osobito se interesirajo za gros-cene krompirju. Na današnjem krompirjevem trgu pa so bile kupčije srednje. Gospodinjje so se res skušale preskrbeti z večjimi zalozami krompirja, toda tudi njim prede trda za denar. Kmet na drugi strani opravičeno in upravičeno skuša pošteno in dobro vnovčiti svoje poljske pridelke, kajti denar bo itak šel za kritje davkov, drugih bremen in za zimsko obleko, odnosno obutev. Na trg je bilo pripeljanega 45 velikih in malih voz krompirja iz raznih krajev Gorenjske, celo od Vodic in Kranja, s Posavja, Dobruške okolice in grosuljarskih krajev. Bilo je na trgu do 25.000 kg krompirja, kar predstavlja vrednost najmanj 20.000 Din. Cene krompirju so bile splošno 80

do 85 par, zelo fine vrste pa po 90 par kg na debelo. Nakup krompirja je šel počasi od rok in so se opoldne stali mnogi vozovi polni vreč.

Se slabše je bilo z zeljnati glavami. Zaradi velikih povodnj v mnogih krajih je veliko pomanjkanje zelja in ga prihajajo kupovati v Ljubljano celo s kmetov, da se morejo preskrbeti s kislim zeljem. Na trgu je bilo 35 vozov lepih in zdravih zeljnatih glav v povprečni vrednosti 3000 Din. Glave so bile po 0,65 do 0,75 Din za kg, posamezna glava pa večidel 0,75 Din. Tudi kupčije z zeljem so bile srednje. Bilo je mnogo barantanja, predno se je kmetu posrečilo prodati voz zelja. Nekateri so ga odpeljali, da ga prodajo Trnovčanom na debelo. Mnogi pa so ostali na trgu celo do 2 popoldne. Odpeljali so zelje domov, kar je pač tragika kmečkega truda in dela.

Gob je bilo na trgu mnogo manj kot prejšnji teden. Podražile so se ter je stala merica 3—5 Din po kakovosti, male gobe za vlaganje pa 10—12 Din kg. Sadja, zlasti jabolk je še vedno obilo na trgu. Prihaja sedaj sezona za lepa jabolka, dočim je sezona za fine hruške že nekoliko pojenjala. Grozdja je bilo prav obilo na trgu. Bosanske slive pojenjujejo. Na trgu je bil tudi domači kostanj iz okolice liter po 3 Din. Cene sadju so ostale v splošnem neizpremenjene.

Poceni

zimske

plašče

zadnje mode in najboljšega kroja dobite le pri

Drago Gorup & Co., Ljubljana, Miklošičeva c. 16/prvo nadstr

Ljubljana zaprta

Ljubljana, 18. okt.

Voda je na Barju že toliko upadla, da sedaj popolnoma zadostuje Gruberjev prekop sam, da more voda normalno odtekati. Ljubljanska gradbena družba, ki izvršuje razna nujna dela na Ljubljani, kakor zavarovanje Čevljarskega mostu in trimostja, je dala danes dopoldne zapreti zapornico v Trnovem, tako da se more struga izprazniti. Voda pa je v zaprti strugi še vedno poldrug meter višja, kakor je bila pred povodnjo. Če ne bo med tem dežja, se bo voda iz struge odtekla približno v enem tednu, nato pa bo Ljubljanska gradbena družba dokončala utrditvena dela pri obeh opornikih obeh ogroženih mostov, tako, da bosta potem mostova kljubovala vsaki povodnji.

Kakor čujemo, bodo v kratkem razpisana nadaljnja regulacijska dela na Ljubljani v znesku 1.200.000 Din. Ta regulacijska dela, ki se bodo vršila po možnosti že pozimi, bodo obsegala poglobitve in tlakovanje dna med trimostjem in Bregom.

Kaj bo danes?

Drama: »V agoniji.« Red Četrtek.
Opera: »Ol-ol.« »Začarani ptič.« Premijeri. — Red C.
Jakopičev paviljon: Razstava mladih arhitektov.

Nočno službo imata lekarni: mr. Sušnik, Marjiti trg 5, in mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 4.

V Delavsko zbornico
volite:

Nameščenci - zeleno!

Delavci - belo!

© »Ljubljana« ima drevi ob 8 pevsko vajo. Udeležba nujna. — Pevovodja.

© Pevsko društvo »Zvon« iz Trbovelj, ki koncertira v soboto, dne 21. t. m. ob 20 v ljubljanski Unionski dvorani, vodi pevovodja gosp. Oskar Moll. V moškem zboru zapoje naslednje skladbe: Mirk: Katrica, Prelovac: Zapoj mi pesem, Adamič: Bog daj. V mešanem zboru pa Adamič: Ptički lepo pojo in Tajčević Vesele popevke. Poleg »Zvona« nastopijo še pisatelj Mrzel in Klopčič, pianist prof. Cirila Ličar in mladinski zbor Trboveljski slavček. Vstopnice v Matični knjižarni.

© Krajevni odbor Rdečega križa v Ljubljani bo priredil v petek 20. oktobra ob 19 v dvorani OUZ na Miklošičevi cesti predavanje: »Sodobna medicina v borbi proti tuberkulozi«. Predaval bo strokovnjak šef-zdravnik zdravilišča na Golniku g. dr. Neubauer Robert. Isti večer bo nakratko predaval predsednik k. o. RK v Ljubljani g. dr. Felitch Oton o novem zakonu Rdečega križa kraljevine Jugoslavije. Za samaritanske Rdečega križa v Ljubljani je predavanje obvezno, vabljeni so pa tudi vsi prijatelji Rdečega križa in samaritanstva.

© Simfonični koncert v proslavo češkoslovaškega narodnega praznika bo v petek, dne 27. t. m. v veliki Unionski dvorani. Pretežni del koncerta izvaja operni orkester. Natančni program javimo. Vstopnice bodo koncem tedna že v predprodaji v Matični knjižarni.

© Vodstvo »Podpornega društva železniških uslužbencev in upokojencev« v Ljubljani sklicuje na zahtevo številnega članstva dne 22. t. m. ob 2 popoldne izredni občni zbor v dvorani hotela »Union« v Ljubljani. Ker se bo na tem zborovanju razpravljalo o važnih društvenih zadevah, prosimo članstvo, da se s članskimi izkaznicami telega zborovanja številno udeležijo in prinese s seboj članske izkaznice. — Akcijski odbor.

© Pomoč poplavlencem. Gosp. Volk Avgust, veletrgovec v Ljubljani, Resljeva cesta je daroval za poplavlence v Strugah 3 vreče — 255 kg moke. Za to velikodušno pomoč se iskreno zahvaljuje Oblastni odbor Rdečega križa v Ljubljani.

© Komorni večeri Nar. žel. glasbenega društva »Sloga« v Ljubljani. Kakor že nekaj let sem, tako bo tudi letos naše agilno glasbeno društvo »Sloga« imelo celo vrsto komornih večerov, na kar opozarjamo že sedaj naše občinstvo. Za mesec november je namenjen koncert klavirskega tria. Temu bodo sledili koncerti klavirskega in

godalnega kvarteta, pihalnega kvinteta, nadalje pevske solistični in zborovski ter instrumentalni solo-koncerti. Vsi komorni večeri se bodo vršili v dvorani kina-Dvor, ki bo v to svrhu nekoliko preurejena. Namen prireditve, ki ga zasleduje društvo, je privabiti k tem predavanjem, ki bodo umetniško gotovo prvostanske, najširši krog občinstva in ga polagoma zainteresirati za to gotovo najvažnejšo kulturno pango. Društvo se ne straši nikakih izdatkov, samo da doseže ta vsesplošni cilj. Zato tudi nizke, vsakomur dosegljive cene vstopnice.

© Dražba. Davčna uprava Ljubljana-okolica razglasa prodajo radi davčnih zaostankov zarubljenih predmetov na dan 21. oktobra od 8 do 12 v mestni baraki Jegličeva cesta 10. Na prodaj bo razno pohištvo, avto, motorni čoln, konjska oprema, slike, obleka, vijoličelo itd.

© Motorno kolo podrla dekle. Resna motociklistična nesreča se je zgodila večeraj dopoldne na Gosposvetski cesti pred Količevim. Čez cesto je hotela okoli 11 Franciška Cepinova, stanujoča na Glincah XIII, 3. Prav tedaj pa je prihitel po cesti neki motociklist, ki je dekle podrl na tla. Dekle je obležalo nezavestno na tleh. Ljudje so jo prenesli v vežo gostilne »Pri Levu« ter telefonirali po reševalni avto. Reševalni avto jo je prepeljal v bolnišnico, kjer so zdravniki ugotovili, da je Cepinova le nekoliko ranjena na glavi. Cepinova se je med tem že zavedla in kmalu odšla iz bolnišnice. Kdo je nesrečo zakrivil, bo ugotovila preiskava.

© Še ena motociklistična nesreča. Predsnočnim ob 11 sta se peljala z motornim kolesom po Bleiweisovi cesti mr. Trošt in 29-letni sofer Jernej Mlinar, stanujoč na Šmartinski cesti 14. Na cestnem križišču pa sta se na ovinku prebrnili. Mr. Trošt se ni pripetilo nič hudega, pač pa je bil hujše ranjen Mlinar, ki se je potolkel po telesu in dobil resne notranje poškodbe.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Četrtek, 19. oktobra: 12.15 Plošče. 12.45 Poročila. 13.00 Cas, plošče. 18.00 Otroci in učenje (Marija Kmetova). 18.30 Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj). 19.00 Srbohrvaščina (dr. Rupel). 19.30 Plošče po željah poslušalcev. 20.00 Glasbeno oblikoslovje (dr. Dolinar), ilustrirano z Radiorekstrom. 20.45 Klavirska harmonika, izvaja g. Breznik ml. 21.15 Pevski koncert ge. Zorke Levčnikov. 21.45 Cas, poročila. 22.00 Radio orkester.

Petek, 20. oktobra: 11.15 Šolska ura: Pot gline do kamenite posode (Zabkar) 12.15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Cas, plošče 18.00 Plošče 18.30 Kulturno predavanje 19.00 Sokolstvo 19.30 Izleti za nedeljo 20.00 Predavanje o orgelski literaturi (Rančigaj) 20.30 Samospeli ge. Čampa 21.00 Ura iverur, Radio orkester 22.00 Cas, poročila, radio-jazz.

PREDSVEM

TRIO TRON-CEVI!

potem kade
trajnejšim
selektivno
a reprodukcija bode
odlična!

Zastopnik za Jugoslavijo:

F. L. Rosenfeld, Beograd, Zeleni venac 8.

Drugi programi:

Petek, 20. oktobra:

Belgrad: 20.00 Iz Zagreba: Siehernik, drama, Hoffmannsthal. — Dunaj: 17.20 Beethovnova sonata za klavir in violino — 19.00 Prihujbene uverture. — Budimpešta: 13.30 Klavirska skladba — 17.30 Ciganska kapela — 19.25 Prenos iz opere. — Leipzig: 13.30 Novejša komorna glasba za violino in klavir — 20.00 Čar in tesar, opera, Lortzing. — London: 20.30 Kvintet — 22.00 Komorna glasba. — Milan: 17.10 Ruska komorna glasba — 20.30 Simfonični koncert na ploščah. — München: 21.05 Simfonični koncert: Wagner. — Praga: 17.05 Godalni kvartet — 19.30 Svetilsko, opera, Novak. — Varšava: 16.55 Solisti — 20.15 Simfon. koncert varšavske filharmonije.

Poizvedovanje

Izgubljena je bila srebrna damska zapestna ura od nebotičnika do Glavnega trga. Najditelja prosimo, da odda najdeno uru v naši upravi.

Mariborske vesti:

Prenovitev mestnega kopališča

V torek zvečer je imel upravni odbor Mestnih podjetij sejo, na kateri je bilo v razpravi nekaj važnih vprašanj. Predvsem se je razpravljalo o preureditvi v mestnem kopališču. Kurilne naprave v kopališču so zastarele. Preurejene so bile »svoječasno« iz nekdanje livarne ter se nahajajo predaleč iz kopališnega poslopja. Radi tega prihaja para v kopališče preveč ohlajena. Pravtako se nahajajo kotli za vrelo vodo v podstrešju, kjer so izpostavljeni prepihu in ohlajevanju. K temu poteče prihodnje leto še 30 let, odkar se nahaja parni kotel v obratu in po tem razdobju se mora po predpisih znižati atmosferski pritisk od 10 na 7 atmosfer, kar ne

□ Nove orgle v stolnici. Popolnoma prenovljene orgle v stolni in mestni župnijski cerkvi bodo v nedeljo po pridigi pred pozno službo božjo slovesno blagoslovljene. Cerkveno predstojništvo se ob tej priliki najpriširšeje zahvaljuje za vse dosedanje prispevke in darove v ta namen in se priporoča še za nadaljnje. Darovi se sprejemajo tudi v stolni župnijski pisarni.

□ Ogromen križ — spomin odrešenja. Pri Gor. Sv. Kungoti so imeli v nedeljo prelepo slovesnost v spomin 1900 letnice smrti Gospodove. Na gorski planoti grofa Pacht-Rayhofen je bil blagoslovljen ogromen, 17 metrov visok križ. Blagoslovitev, ki jo je izvršil stolni kanonik, dekan in župnik msgr. Umek ob asistenci domačega župnika Franciška Magdiča, je privabila na kungotsko »Kavarijo«, kakor ljudstvo sedaj to planoto naziva, ogromne množice iz domačih in sosednjih župnij. Vršilo se je pod križem sv. opravilo, pri katerem je imel msgr. Umek globoko občuteno pridigo o Križanem. Izvršila se je tudi posvetitev cele župnije presv. Srcu Jezusovemu. Za postavitev križa, ki je viden kot močusen spomenik daleč naokrog, so si pridobili največ zaslug poleg domačega g. župnika grof in grofica Pacht, ki sta velika mecena kungotske cerkve, ter cerkveni ključar Gamser ter rodbina Hleпова.

□ Štlenarčani pridejo. V nedeljo 22. t. m. igrajo ob 8 zvečer v Zadrzu, gosposvetski banki igralci Prosvet, društva »Zarja« iz Št. Lenarta v Slov. goricah dramo »Črni križ pri Hrastovcu«. Po dr. Ilauingovi povesti jo je dramatisiral g. Petančič. Pri Sv. Lenartu in okolici je žela uspeh, upamo, da bo enako tudi v Mariboru.

□ Seznam o davčnih osnovah. Mestno načelstvo razglasa: Od 19. do 26. oktobra bodo v vložišču mestnega načelstva med 8 in 12 razgrnjeni seznam o davčnih osnovah zavezancev, o katerih predmetih bo razpravljala davčni odbor. Dan razprave bo dne 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13. z začetkom ob 8. uri.

□ Mariborci držimo rekord! Tekma med Mariborci in Ljubljanci v drobni pisavi se nadaljuje. Rekord se je zopet preselil v Maribor. Rudolf Murko, dijak 8. gimnazijskega razreda je potolkel rekord g. Gabrijela Ušenika, kajti na dopisnico je napisal z navadnim peresom in brez umetnih pripomočkov besedilo 35 strani iz Finžgarjevega romana »Pod svobodnim solncem«. Skupno 316 vrst in 58.956 črk, — torej za 5 vrst in 10.272 črk več, kakor jih je spravil na istovelik prostor g. Ušenik!

□ Pred oltar. V mariborskih cerkvah so se te dni poročili: Ivan Kelbič, trgovec in Viljamina Auer, zasebna nameščalka. — Zej Zlatko, učitelj, in Jug Marija, učiteljica. — Tersavec Ivan, tovarniški sluga, in Krojs Zofija, tkalka. — Černeč Janez, zidar, pomočnik, in Rupnik Marija, služkinja. — Potočnik Jakob, strugar, in Merčnik Terezija, šivilja. — Kos Alfred, meščanekošol. učitelj, in Gajšek Kristina, hči gostilničarja. — Šedlbauer Vinko, profesor glasbe, in Hinterlechner Vida, učiteljica mešč. šole. — Schwarz Feliks, viničar, in Kajšler Anastazija, viničarka. Mladim parom obilje sreče!

□ Nagla smrt. Šrčna kap je zadela na poti iz Hajdine v Ptuj mariborskega posestnika in tesarkega mojstra Antona Škrobarja, starega 64 let. Blagega pokojnika so prepeljali večeraj v Maribor, danes popoldne ob 4 pa bo pogreb iz mestne mrtvašnice na pobožnem pokopališču. Svetila pokojnemu večna luč, žalujočim naše iskreno sožalje.

□ Pregled mestnih stanovanj. Posebna komisija, v kateri so predsednik ravateljstva MP g. Sabothy, član ravateljstva inž. Jelenc, predstavnik mestnega gradbenega urada in mestnega fizikata pregleduje stanovanja v mestnih hišah ter ugotavlja njihovo uporabnost.

□ Še ena tekstilna tovarna. Kakor doznavamo, nameravata solastnika tovarne »Jugosvila« g. Rosner in g. Loebel zgraditi v Melju poleg dosedanjih tkalnice svile še tekstilno tovarno za bombažne izdelke. Z gradbo podjetja, ki bo imelo večji obseg, se naj bi pričelo v najkrajšem času.

□ Poselska zveza ima redni sestanek v nedeljo ob pol petih popoldne v dvorani Zadrzne gospodarske banke.

□ Magdalenci. Drevi ob 20 je sestanek dramskega odtoka Magdalenske kongregacije na odru.

□ Premog za plinarniške delavce. Delavci mestne plinarne so dobivali svoječaso brezplačno gotovo količino premoga za kurjavo. Lani, ko so se ukinalje razne bonitete mestnih uslužbencev, med drugim tudi deputatna kurjava, ki je ostala le še šolskim slugam, so izgubili to ugodnost tudi delavci plinarne. Letos so iznova zaprosili zanjo. Upravni odbor mestnih podjetij jim jo je zopet priznal. Upoštevali so se pri tem težke delovne okoliščine v plinarni ter bodo dobivali zopet prejšnji deputat, ko je 1400 kg peklenskega premoga na leto.

□ Most na Mariborski otok. Na torkovi seji MP so se vzeli v pretres tudi načrti mostu na Mariborski otok. Upravni svet je priporočal, da se zgradi na dosedanjem mestu mostna konstrukcija, ki bo prenosljiva. V načrtu je namreč, da bi se kedaj kasneje zgradila na otok z obeh nabrežij mostova. Oba mosta bi stala južneje od dosedanjega, da bi se stikala pri spodnjem otkovnem rtu. Vzporedno s tem bi se zgradila tudi nova dovozna cesta do mostu in sicer naravnost od Koroske ceste ob obrežju Drave, da bi odpadli vsi dosedanjí ovinki. Pri gradnji novega mostu bi se potem enostavno prenesla stara mostna konstrukcija na novi prostor.

□ Pariški trio koncertira. V soboto koncertira v veliki kazinski dvorani znameniti »Pariški trio«, ki se nahaja na turneji po srednji Evropi. Igra moderne francoske skladbe. Predprodaja vstopnic pri Hoferju in Brišnikovi. — V ponedeljek predavanje znanega planince Janka Mlakarja o turi na Veliki Klek.

□ Bogat plen vlomilcev. Izredno drzen vlom je bil izvršen v noči na sredo. Zrtvev vlom je urar in draguljar Peteln na Grajskem trgu. Zlikovci so preplezali železno ograjo pred vhodnimi vrati ter jih odprli s ponarejenim ključem. Iz trgo-

bi več zadostovalo za parno kurjavo. Obrat sedanje kotlarne je radi zastarelih naprav sila drag ter je kopališče baš radi tega vedno visoko pasivno. Z preureditvami kurilnih naprav bo mogoče znižati obratne stroške za 50% ter se bodo investicije v najkrajšem času amortizirale. Načrti za prenavo kuršča so že izgotovljeni, potrebni pa so še za obnovo kotlarne. Vzporedno s temi nameravanimi preureditvami pa vodi mestna občina še vedno pogajanja s Pokojniškim zavodom radi morebitne zgradbe novega kopališča, ki ga je imela že svoječaso v načrtu.

vine so odnesli: 32 moških ur (2 zlati, 6 srebrni, ostale iz niklja), 30 ženskih in 20 moških zapestnih ur, 50 zlatih verižic in ženskih ovrtnic, 100 verižic iz double-zlata, 70 srebrnih verižic in 8 srebrnih čigaretnih doz. Škoda še ni ugotovljena, vsekakor pa je znatna. Lastnik je bil proti vlomni zavarovan. Tatvino so opazili šele večeraj zjutraj pri odpiranju trgovine. Takoj je bilo o njej obveščena policija, ki je pričela s preiskavo.

□ Usmiljena srca! V Dajnkovi baraki živi družina brezposelnega invalida Malija, v kateri so trije mali otroci, v veliki bedi in pomanjkanju. Potrebna bi bila nujna pomoč usmiljenih ljudi. Darila (obleka in denarni prispevki) sprejema tudi naša tukajšnja uprava.

— Živčno in duševno bolnim povzroči zelo mila, naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, čisto glavo in mirno spanje. Po izkušnjah slovitih zdravnikov za živčne bolezni je najtopleje priporočati rabo Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možganov in hrbtnega mozga.

Celje

□ Osebnost vrst. G. Jože Peršuh, uradnik javne bolnišnice v Celju, je premeščen v javno bolnišnico v Brežicah.

□ Gračner Marija. V torek pop. je postalo v čakalni sobi zobozdravnika dr. Sadnika ge. Gračnerjevi nenadoma slabo. Spravili so jo domov, kjer je pa ob 5 že izdihnila svojo dušo. Pokojnica zapušta soproga in 3 otroke, katerim je vsem bila najboljša mati. Pogreb bo danes ob pol 5 popoldne iz mrtvašnice mestnega pokopališča. Naj ji sveti večna luč! G. soprogu in otrokom pa izrekamo iskreno sožalje! — V celjski javni bolnišnici je umrl Vranc Ivan, kolar in posestnik iz Razdel pri Novi cerkvi, star 46 let. Večeraj je bil prepeljan v Novo cerkev. Naj počiva v miru!

□ Še k železniški nesreči med Sv. Petrom in Zalem. Zrtve železniške katastrofe pri Zalcu, v torek zvečer, je postal 32-letni hlapec Radišek Miha, uslužben pri g. Al. Stravsu, lastniku žage in posestniku v Vrblju. Radišek ima na glavi 7 ran, dalje ima počeno lobanjo in je tudi dobil pretres možganov. Radišek je še vedno v nezavesti.

□ Iz obupa v smrt. V torek okrog 10 zvečer se je obesil na svojem stanovanju, v jedilni sobi, Kralja Petra cesta 22. Anton Arzenšek, star 66 let, lastnik realitetne pisarne v Celju. Zapustil je več pisem, v katerih se poslavlja od raznih znancev in kjer pravi, da mu ni mogoče več živeti, ter da ne ve, zakaj je tako nesrečen. Večeraj bi moral biti tudi deložiran. Mož, ki je bil tudi sicer precej čudaške narave, je gotovo storil to dejanje v duševni zmedenosti, zato naj mu bo Bog milostljiv.

□ Nagradno tekmovanje v dekorativni izlozbenih oken priredijo celjski trgovski aranžerji v nedeljo, dne 5. novembra 1933. To tekmovanje obeta biti zelo zanimiv dogodek za celjsko občinstvo. Udeležijo se ga skoraj vsi trgovci z izlozbenimi okni na prometnejših krajih mesta. Ogled izlozbo bo trajal ves dan. Zvečer jih bo pa ocenila posebna komisija, sestavljena iz poklicnih dekoraterjev, oblikovnih umetnikov in interentov iz občinstva. Aranžerji najboljših oken bodo nagajeni.

□ Krajevni odbor Protituberkulozne lige v Celju ima po daljšem času drevi ob 8 zopet sejo v Zdravstvenem domu. Med drugimi točkami je na dnevnem redu tudi pogovor glede akcije za zgradbo azila.

□ Izgubljeno. Dne 14. t. m. se je na vožnji od Ptuja do Celja izgubila evid. tablica tovrnega avtomobila št. 2—386—83. — Dne 17. t. m. dopoldne je bil v mestu izgubljen zavitek, v katerem je bilo 8 strani dolgo nemško pismo in koncept drugega pisma. Zavitek je izgubil neki brezposelni pomočnik in se pošten najditelj naproša, da ga odda pri kroj. mojstru g. Selišku v Ljudski posojilnici.

□ Sestanek SK Jugoslavije bo drevi ob 8 v Domu.

□ Odpovedan lahkoatletski meeting. SK Jugoslavija odpoveduje lahkoatletski meeting, ki ga je nameravala prirediti dne 29. t. m., in sicer zaradi odpovedi Glazije.

Ptui

Tatvine čebel in medu so na dnevnem redu. Pri tem zločinskem poslu pa postopajo skrajno barbarsko. Nedavno so odnesli posestniku Ivanu Klajnsku v Doklekih pri Ptujski gorji večje število rojev s panji in medom vrude. Da bi prišli čimprej do medu, so panje in čebele kratkoma sežgali. Na pogorišču so našli nestavilo mrtvih čebel, ki so sicer ušle plamenu, poginile pa so od vročine. Orožniki so storilec že na sledu in je upati, da pridejo v roke pravice.

Umrla je Marija Kos roj. Kotnik, vdova, zasebnica iz Ptuja, v visoki starosti 86 let. Naj v miru počiva!

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

Drama

Začetek ob 20

Četrtek, 19. oktobra: »V agoniji«. Red Četrtek.
Petek, 20. oktobra ob 15: »Pohujšanje v dolini šentflorjanske. Dijaška predstava po globoko znanih cenah. Izven.

Opera

Začetek ob 20

Četrtek, 19. oktobra: »Ol-ol.« — »Začarani ptič.« Premijeri. Red C.
Petek, 20. oktobra: Zaprta.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 20. oktobra: Zaprta.

Sobota, 21. oktobra ob 20: ROKSI. Znižane cene.
Nedelja, 22. oktobra ob 15: PASTIRCEK PETER IN KRALJ BRILJANTIN. Otroška predstava. Premijera. Ob 20: ROKSI. Znižane cene.

Sprehod po poplavljenih zemljiščih

Št. Vid pri Stični, 16. oktobra.

Voda se je večinoma izgubila v zemljo skozi vidne in nevidne požiralnike. Po njihah vidimo proso, ki je bilo že zrelo, pa leži sedaj kakor da bi šel valjar čez njega. Aja je vsa blatna in zrnje, kolikor ga je še ostalo, je mehko. Ker ni več zelenih listov, tudi ne more dozoreti. Koruza, ki je bila v vodi, ima tudi suha stebila in liste. Zrnje je mlečnato. Po višje ležečih njivah vrane v številnih jatah klestijo koruzo. Poplavljenе koruze se pa nobena vrana ne loti. Prav tako ne marajo kokoši ne prosa, ne ajde, ne koruze z njiv, ki so bile pod vodo.

Tečaj SPD za gorske vodnike

Slovensko planinsko društvo že nekaj let sem opaža, da so glavna izhodišča v naših Alpah, tako Kranjska gora, Bohinj, Dovje, Kamnik, Luče itd. brez izvežbanih gorskih vodnikov. Domači turisti pogosto zaman vprašujejo po primernih spremljevalcih. Zato se je društvo odločilo, da priredi letos med 13. in 19. novembrom v Ljubljani tečaj za gorske vodnike. V tem tečaju bodo naši znani alpinisti podučili kandidate o vseh vedah in spretnostih, ki jih mora kandidat za vodniški posel obvladati. SPD poziva zato tako v Ljubljani kakor tudi izven Ljubljane bivaajoče planince, nosače in druge osebe, ki bi se za ta poklic zanimali, da naslove na društveno vodstvo pošljou, v kateri navedejo svojo starost, predizobrazbo, domovinsko pravico ter sporoče, v katerih predelih naših Alp se tako dobro spoznajo, da bi mogli tam vršiti vodniške posle. V prošnji je navesti tudi, ali je bil prosilec že vojak ali ne. Izmed prijavljenih aspirantov bo SPD izbralo okrog 20 kandidatov, ki bodo pravočasno pozvani v Ljubljano, kjer bodo prisostvovali poduku v omenjenem tečaju. Izbranim vodniškim aspirantom, ki so doma izven Ljubljane, bo društvo nudilo tekom bivanja v Ljubljani brezplačno hrano in stanovanje in povrnilo stroške za vožnjo v Ljubljano in nazaj domov.

SPD opozarja tudi vse podružnice, ki v svojem področju čutijo pomanjkanje svojih vodnikov, da prijavijo Osrednjemu društvu primerne aspirante za ta tečaj. V tečaju se bodo podučevali sledeči predmeti: geografija in geologija (dr. Valter Bohinec), meteorologija (dr. Oskar Reya), kartografija in orientacija, rastlinstvo, živalstvo (Kapus Vladimir), somatologija, fiziologija in higijena človeka (dr. Bogdan Breclj), prva pomoč za nezgode z demonstracijami in praktičnimi poizkusi tečajnikov (dr. Bogdan Breclj), turrarstvo v gorah (dr. Mrak Anton), zimska turistika (Kveder Janez), plezalna tehnika z razkazovanjem orodja (Hudnik Stanko), obnašanje gorskih vodnikov (dr. Anton Mrak), raba orodja pri plezanju in reševanju v težkem terenu, s plezalnimi vajami in vajami v reševalni akciji (dr. Bogdan Breclj, Hudnik Stanko). Zato je upati, da bodo vodniški aspiranti, ki bodo dovršili ta tečaj in se tudi praktično izvežbali v smučanju in plezanju, saj približno razpolagali z onim znanjem in onimi spretnostmi, ki jih moderni alpinist zahteva od svojega vodnika.

Posamezni kandidati naj se prijavijo društvu najkasneje do 1. novembra. Poznejši prijav društvo ne bi moglo več upoštevati.

Do 800.000 Din za sodne takse v septembru

Apelacijsko sodišče v Ljubljani je sedaj sestavilo mesečni pregled o sodnih takсах in kolkih, plačanih septembra pri okrajnih in okrožnih sodiščih. Slovenija je septembra izdala za sodne takse 778.993 Din, dočim avgusta 758 tisoč 698 Din, torej za 20.297 Din več septembra kot avgusta. Pri nekaterih okrajnih sodiščih so bili plačani prav neznačilni zneski, kar je znamenje, da se ljudje neradi pravdajo. Pri drugih nasprotno so vseote sodnih takse dosegle prav čedne številke.

Na območju ljubljanskega okrožnega sodišča je bilo septembra plačanih 314.321 Din, samo pri okrožnem sodišču v Ljubljani 55.473 Din. Veliki zneski so bili daleč plačani pri okrajnih sodiščih: Vrhnika 16.711, Radovljica 23.534 in Kamnik 17.040 Din. Pri okrajnem sodišču Trzin samo 3756 in v Ložu 6636 Din.

V območju novomeškega okrožnega sodišča je bilo septembra plačano za takse 102.168 Din, pri okrožnem sodišču samem 7530, pri okrajnem sodišču v Novem mestu pa 17.734 Din.

Veliko vsoto za kolke izkazuje tudi območje mariborskega okrožnega sodišča. Plačanih je bilo 225.450 Din. Pri okrožnem sodišču v Mariboru samem 33.752, pri mariborskem okrajnem sodišču pa 74.219 Din. Murska Soba je plačala 27.997, Ptuj pa 21.595 Din.

Celjsko okrožno sodišče z vsemi podrejenimi okrajnimi sodišči je za takse prejelo 137 tisoč 52 Din, okrožno sodišče samo 26.569 Din, celjsko okrajno sodišče pa 33.506 Din.

Poljske miši

Dol. Lendava, 17. okt.

V veliki množini so se pojavile miši po naših poljih. Res je sicer, da je skoraj ves letošnji pridelek pospravljen, vendar lahko naredijo veliko škodo na posevkih. Zatiranje teh škodljivcev se je organiziralo. Za zadevo se je zavzel tudi okrajno načelstvo, ki je poskrbelo strup za miši. Ta strup se bo razdelil med naše kmetovalce, da bodo s tem poskusili uničiti ali pa vsaj omejiti to zalego.

Požar v tovarni cementa

Split, 17. oktobra.

Danes pomoči je izbruhnil velik požar v tovarni cementa sv. Kajo pri Solinu in sicer v delavnici za sode, v katerih izvažajo cement. Ker je bilo v delavnici veliko lesa, se je ogenj hitro razširil in kmalu je bila vsa zgradba v plamenih. Požar je bil tako silen, da so plameni švigali visoko v zrak in jih je bilo videti celo iz Splita. Uprava tovarne je takoj alarmirala vse delavstvo, ki je nemudoma začelo z gašenjem. Iz Splita je bila pozvana gasilska četa, ki je takoj odhitela v Solin. Ko so prišli splitski gasilci, je zgorela že tretjina delavnice. Skupnemu naporu gasilcev in delavcev se je posrečilo po nekaj urah zadušiti ogenj. Sreča je bila, da ni bilo vetra, sicer bi požar gotovo zajel tudi sosednje zgradbe. Ogenj je nastal v vzhodnem delu zgradbe, ne ve se pa, kako. Zanimivo je, da je pred petimi meseci na enak način zgorel zahodni del delavnice. Ves material, ki je bil v delavnici, je zgorel. Škoda je krita z zavarovalnico.

Po travnikih je na stotine in stotine mrtvih deževnikov (glis). Da bi ušle vodi, so se prerile skozi zemljo, a voda jih je zadušila. Kolika škoda toliko pridnih živalic, ki so nam kulturno zemljo preskrbele! Na drevesih vidimo sledove poplave. Kolikor visoko je voda segla, so se listi posušili. Marsikje je stala voda 4 m visoko. Ponekod so kvatni teden že sejali pšenico. Morali bodo vnovič sejati, ker je seme segnilo. V petih občinah naše župnije je voda napravila nad 300.000 Din škode. Kmetovalci zopet orjejo in sejejo, kjer so se njive dovolj osušile.

Koledar

Cetrtrek, 19. oktobra: Peter Alk., spoznavalec; Etbis. — Mlaj ob 6.45. Herschel napoveduje spremenljivo vreme.

Osebnosti

— Poroka. Solski upravitelj iz Pine v Slov. Krajinu G. Viher Miroslav se je poročil v Dol. Lendavi z gđ. Albino Karel, zasebnico. Novoporočenca sta Primorca. Pri ljubljenski učiteljski in njegovi nevesti želimo obilo sreče in blagoslova v zakonu.

RADIO aparate, svetovne znamke Philips prodaja samo M. WACHTER, urar, NOVO MESTO Ugodni plačilni pogoji.

Ostale vesti

— Epilog večinskega boja pri d. d. Lj. Marx, tovarna lakov v Domžalah. Dne 14. t. m. se je pri okrožni sodnji v Ljubljani končala kazenska razprava zoper vodjo manjšinskega sindikata gospoda Rippla z Dunaja na obtožbo člana uprave g. dr. Benkoviča radi žaljenja časti. Obtoženec je bil pogojno za dve leti obsojen na sedem dni zapora in 1200 Din globo.

— V Službenem listu kralj. banske uprave dravske banovine št. 84 od 18. t. m. je objavljen »Pravilnik o opravljanju izpita za vozača motornih vozil in o izdajanju vozaških listin« dalje »Pojasnilo o iznašanju denarja v omejenem prometu«. »Oredba o imenovanju komisije za opravljanje izpita za posluževalce parnih motorjev in kotlovskih naprav«. »Oredba o imenovanju komisije za opravljanje izpita za posluževalce električnih naprav« in »Objave banske uprave o pobiranju obč. trošarin v l. 1933«.

— Vaja za ženski zbor Učiteljskega pevskega zbora bo v soboto 21. in v nedeljo 22. oktobra v Glasbeni Matici ob 9. Točno vse!

— Razpis. Dne 3. novembra t. l. ob 11 se bo vršila v inženjerskem oddelku poveljstva dravske divizijske oblasti v Ljubljani prva očetna licitacija za razna dela v Novem mestu kakor instalacija električne razsvetljave, naprava žične ograje, zgraditev ene šupe itd. Skupna proračunska vsota je 178.368 Din. Dela, ki so razpisana in pogoji so razvidni v inž. oddelku gornjega poveljstva in sicer vsak dan med 10 in 12.

— Tri ceste na Velebit bodo zgradili. Služile bodo izvozu lesa. Stroški bodo znašali okrog Din 300.000. Ceste bodo izpeljali z Ličkega polja (500 metrov nad morjem) do nadmorske višine 1300 m. Doslej so iz obširnih kompleksov velebitških gozdov les večidel nosili na ramenih, ko bodo ceste dograjene, bodo les lahko izvažali. Ceste bodo uporabne tudi za avtomobilski promet.

— Po krivem obdolžen sodnik oproščen. Zagrebške »Novosti« poročajo iz Mostarja: »Pretekli ponedeljek se je pred sodnikom počinem g. dr. Ivanišević vršila glavna razprava proti gosp. Erdi Jengiču, bivšemu predstojniku okrajnega sodišča v Ljublini. Obtožen je bil po § 4 zakona o zaščiti države in pred petimi meseci odpuščen iz državne službe. Razprava je bila tajna in je bila končana opoldne, ko je sodnik g. Ivanišević razglasil oprostilno razsodbo. V utemeljevanju sodbe je sodnik poudaril, da ni bilo niti enega dejstva, na podlagi katerega bi mogel obsojiti g. Jengiča, ker se vsa obtožnica naslanja na imaginarno pismo, ki je bilo zaseženo na pošti, prijavo pa je podal okrajni načelnik. Ta afera je svoj čas dvignila obilo prahu, ker je g. Jengič znan tudi v zagrebških pravnih krogih kot odlični pravnik in je služil okrog deset let v naših krajih. Zato je bila oprostilna sodba sprejeta z zadovoljstvom.«

— Pri slabosti je naravna »Franz Josefova« voda prijetno učinkujoče domače zdravilo, ki znatno zmanjšuje telesne nadloge, ker se izkaže že v malih količinah koristno.

— Kri med otroci. Ko so se v Slavonkem Brodu proti večeru vračali otroci iz šole domov, je opazil učencev 5. razreda ljudske šole Dinko Arar, kako neki gimnazijci mečejo kamenje. Prišel je bližje in se norčeval iz prvošolca Mirka Radiča, da ne zna metati kamenja. Radič ga je udaril z ravnilom, bojaželjni Dinko je pa izvlekel nož in z njim Radiča sunil v ledja. Poškodba je huda, sreča pa je, da je nož zadel na lopatico, sicer bi bila rana smrtonosna.

— Žena ubila moža. V Tihorjancih pri Valpovu se je Nikola Pavkovič sprl s svojo ženo. Med prepripi je žena navalila na moža z nožem in ga ubila.

— Zastonj so se hoteli peljati v Alžir. Iz Splita poročajo: Pred odhodom trgovskega parnika »Mosor« v Alžir je kapitan parnika našel v skladišču tri potnike brez voznega listka. Takoj jih je izročil policiji, ki je ugotovila, da so potniki, ki so se hoteli brezplačno prepeljati v Alžir: Zvonimir Kostić, kleparski pomočnik iz Ljubljane, Mihailo Papo iz Sarajeva in Mario Stemper iz Trsta. Policija jih je zadržala in kaznovala, po prestani kazni jih bodo pa odvedli v pristojne občine.

— 14 konj ukradenih. Po bosanskih vaseh v okolici Broda je bilo zadnji čas izvršenih mnogo konjskih tatvin. Zdi se, da so se konjski tatovi, ki so nedavno kradli konje po slavonkih vaseh, sedaj preselili v Bosno. Skoraj gotovo so na delu ciganske tolpe. V noči na 17. oktober je bilo v več vaseh ukradenih 14 konj, a za konjskimi tatovi ni sledu. Kmetje so sami organizirali straže, pa tudi orožniki so pridno na delu, da izsledijo tatove.

— Reši me! (Priloga zadnjega C. Gl.) Harm. dr. Franc Kimovec, se dobi tudi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani, cna izvodu 1.50 Din.

— Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani priporoča: Dr. Konrad Algrmisen: Das soziale Königtum Christi. 170 strani, nevez. 64 Din. — Clemens Bettenburg: Gedanken zu Predigten über das Königtum Jesu Christi. 94 str., nevez. 30 Din. — Internationale Christkönigs Tagung zu Berlin. Vom 28. bis 31. August 1932 zu Berlin. 205 strani, nevez. 40 Din. — Christi Königstag. Neun Gele-

genheitspredigten und Standesansprachen. 72 str., vezano 55 Din. — Karl Faustmann: Christkönigs-fest, Sechs Vorträge nach den Gedanken der Christkönigs-Enzyklika Pius XI. 87 str., nevezano 18 Din. — Ferdinand Frodl: Das Königtum Christi. Erläuterungen zu den beiden Rundschreiben Pius XI über das Königtum Christi und über den Frieden, mit einer Übersetzung der beiden Rundschreiben. 150 str., vez. 55 Din. — Dr. J. Gmelch: Der Anfang und das Ende. Christus Predigten. 112 strani, nevezano 42 Din. — P. J. Hättenschwiler: Christus-König. 81 Lesungen über das Königtum Christi. 143 strani, nevez. 16.50 Din. — A. Meyenberg: Jesus der König und sein Königreich in der Hl. Schrift. Ein Beitrag zum Verständnis des Rundschreibens Pius XI. und des Festes Jesu Christi des Königs. 64 str., nevez. 28 Din. — Philipp Oppenheim: Das Königtum Christi in der Liturgie. 77 strani, nevez. 27 Din. — W. Schumacher: Christus, Unser König. Zeitgemäße Gedanken über das Königtum Christi. 62 str., nevez. 30 Din.

— Pri poapnenju arterij v možganih in srcu dosežemo pri vsakdanji uporabi male množice »Franz Josefove« vode iztrebljenje črevesa brez hudega pritiska.

Zgubljen

je ta zob, če ga takoj ne zalijemo. Ostanek jedi se je zajedel med zobe, ustvarja se mlečna kislina in razkraja zobno sklenino. Posledica tega je majhna luknjica. Dnevna nega s Chlorodont zobno pasto ščiti zobe pred prezgodnjim razpadanjem, ohranjuje jih zdrave in dela sijajne bele. Tuba Din. 8.-, velika tuba Din. 13.-.

Sport

Smučarska gimnastika

O potrebi gimnastike za smučarje smo že zadnjič govorili. Danes bi pa obdelali one vaje, ki jih smučar najbolj rabi in ki bodo popolnoma zadovoljale za one, ki jih bodo vsaj dvakrat na teden temeljito predelali, vsako jutro ali večer pa jih bodo izvajali najmanj 10 minut še sami doma.

Pri izvajanju teh vaj je paziti predvsem na pravilno dihanje. Glede tega si je zapomniti to-le: Kadar se prsni koš razširi, tedaj vdihamo, kadar se zoži, tedaj izdihavamo. Dalje se opozarjajo vsi oni, ki se bodo bavili s to gimnastiko, da izvajajo vaje pravilno, da bodo res nekaj zalegle. Tako jih moramo izvajati, da se začnemo potiti, ker se edino na ta način dobro predela vsa muskulatura, ki pride pri smučanju v poštev. Če kar tja v en dan mahamo z rokami ali nogami, ne da bi količjak pretegnili mišice, je taka gimnastika brez pomena in je prav vseeno, če je ne gojimo.

Danes bomo predelali splošno in specialno smučarsko gimnastiko, ki je najbolj važna, prihodnjič se bomo pa seznanili še z drugimi vajami, ki so tudi zelo koristne, a vendar lažje pogrešljive kakor gimnastika.

A) Splošna gimnastika

1. vaja. Teci 3—5 minut okrog. Pri tem pazi, da tečeš lepo — naravno. Napravi se velikega, korak naj bo dolg. Z rokama mahaj nalahno, pesti imej nalahno skupaj!

2. vaja. Vadi ležno oporo za rokama — telo je stegneno kakor deska, roki napeti — idi počasi dol, pri tem skreži roki, da prideš s trupom skoraj do tal, nato se pa povrne počasi nazaj v stegnjeno oporo. Vajo ponovi desetkrat.

3. vaja. Iz temeljne stoji (t. j. stoja, v kateri sta stopali vzporedni in za širino dvojnih dlani oddaljeni druga od druge) poskakuj visoko v zrak. Na vsak tretji poskok napravi v najvišji točki naslednje: a) nogi obdrži skupaj; b) nogi močno raznoži; c) desno nogo močno prednoži, levo za noži; d) levo nogo močno prednoži, desno za noži in začni vajo zopet od začetka. Vso vajo ponovi desetkrat.

4. vaja. Napravi razkoračno stoji, desno roko vzroči — izvedi predklon, da prideš s prsti desnice do prstov leve noge, upogneš se predvsem v kolku, da ostane desnica s trupom kar najbolj v eni črti. Nato se zopet vzravnaš in nadaljuješ gib v zaklon, da se dotakneš s prsti desnice tal za desno peto. Pri zaklonu pomakneš kolk in stegno naprej, kolena pa upogneš. Pri izvedbi moramo paziti, da enakomerno nihanje nazaj in naprej. Isto ponovi z levico. Vsako vajo izvedemo po šestkrat.

5. vaja. Razkoračna stoji; desnico v bok, levo pa slično pod glavo. Izvedi močan odklon v desno, pri čemur naj bo levica napol mrtva. Isto vajo ponovi obratno. Vsako vajo izvedi po osemkrat.

6. vaja. Izvedi razkoračno stoji — roki vzroči: Vadi predklon kar najnižje. Pri tem moramo paziti, da stla roki res ves čas v vzročenju in napeti. Nato se zopet povrne v prvotni položaj. Vajo ponovimo osemkrat v kar najhitrejšem tempu.

7. vaja. Razkoračna stoji — prednoži not, roki v pesteh: suvaj z rokama vodoravno in precej močno v odročenje (vstran) ter se istočasno vzpni na prste nog, nato se pa z rokama in nogama povrni v začetni položaj. Vajo ponovi osemkrat.

8. vaja. Poskoči visoko v zrak ter obenem v najvišji točki izvedi prednos na ta način, da se v kolkih močno upogneš, z nogama pa suneš predse.

B) Specialna smučarska gimnastika

1. vaja. Temeljna stoji (nogi vzporedni in oddaljeni druga od druge za širino dveh dlani) — vadi nizek počep, pri čemer ne smeš dvigniti pete od tal. Nato se povrni zopet v temeljno stoji. Roki visita mrtvi ob kolenuh. Vajo ponovi 10-krat.

2. vaja. Temeljna stoji — desna noga nekoliko naprej pomaknjena (nogi vzporedni in oddaljeni druga od druge za širino dveh dlani). Vadi visok počep! Isto vajo ponovi s to razliko, da imaš levo nogo spredaj. Križi mora biti pri tem zleknen. Vsako vajo ponovi po 20-krat.

3. vaja. Iz temeljne stoji podrsaj nogi močno narazen, prsti nog obrnjeni na not (plug). Pri tem imaš kolene upognjeni. Prenesi težo telesa na desno nogo ter se nagni na desno nogo, levo nogo pa prinesi h desni. Nato ponovi vajo s to razliko, da preneseš težo telesa na levo nogo in da desno nogo prinesi h levi. Vajo izvedi 10-krat.

4. vaja. Izvedi velik izpad (KORAK) z desno nogo naprej (polažaj za tekmarska, nogi vzporedni!) leva noga na prstih in poklekna — nato s poskokom zamenjaj nogi, da pride leva naprej. Vajo ponovi 10-krat.

5. vaja. Iz temeljne stoji skoči do 2 m naprej ter izvedi obenem v zraku polobrat (90 stopinj) na levo. Isto vajo napravi z obratom na desno. Vsako vajo ponovi po 4-krat.

6. vaja. Dvigni desno nogo v prednoženje ter pojdi v nizek počep (samo na levi nogi!) — v počepu prestopi z leve na desno nogo in se povrni v prvotni položaj. Nato dvigni levo nogo v prednoženje ter pojdi na desni nogi v počep, prestopi na levo nogo ter se povrni v prvotni položaj. Tako ponovi vajo 6-krat.

7. vaja. Iz ležne opore za rokama (roki skreženi) skočimo do počepa med roki, ki jih medtem stegnemo — nato zopet odsunemo z nogama nazaj v ležno oporo za rokama, pri čemer roki zopet skrežimo. Vajo ponovimo 10-krat.

8. vaja. Izvedi visok počep ter z zamahom rok in s poskokom v zrak napravi cel obrat (180 stopinj) v levo okrog svoje podolžne osi. Nato izvedi dvojni obrat (360 stopinj) okrog svoje podolžne osi v levo. Isto vajo ponovi v desno. Vsako vajo napravi po 3-krat.

9. vaja. Izvedi poklek na desno koleno, levo nogo pomakni stegneno naprej, stopalo leve noge pripogni nazaj — izvajaj predklone ter suvaj z rokama obenem naprej. Isto vajo ponovi s to razliko, da klečiš na levem kolenu ter imaš desno nogo naprej. Vsako vajo ponovi po 8-krat.

10. vaja. Levo nogo prednoži (visoko), desnico pa zaroči pred trupom — precej močno suvaj z levo nogo nazaj, z desnico pa gor. Obenem izvedi vzpon na desni nogi (na prstih). Isto vajo napravi nasprotno! Vsako vajo izvedi po 8-krat.

11. vaja. Izvedi nizek počep (nogi vzporedni in oddaljeni druga od druge za širino dveh dlani, peti na tleh!) — zibaj se v nizkem počepu (kakih 20-krat) prav nalahno gor in dol ter pazi, da imaš pri tem kolikor mogoče mehki kolena. Vaja doseže svoj namen tedaj, če ostaneš ves čas v nizkem počepu.

12. vaja. Prednoži (visoko) desno nogo ter pojdi na levi nogi počasi v nizek počep. V nizkem počepu hitro preskoči iz leve na desno nogo, levo pa prednoži in zopet preskoči nazaj na levo nogo ter desno prednoži (kozaški ples). To ponovi kar najhitreje 15-krat. Nato se povrni na desni nogi s prednoženjem leve v osnovno stoji. I. K-er.

Nedeljski nogomet

Maribor, 18. sept.

V nedeljo, dne 22. t. m. se vrše sledeče tekme: V Čakovcu prvenstvena tekma SK Gradjanski : SK SVOBODA (Maribor). V Murski Soboti: Pannonija : Ptuj. V Mariboru: ISSK Maribor : SK Rapid. V slučaju, da se tekma Maribor : Rapid ne vrši, igra Maribor proti Slaviji iz Maribora. Vse tekme se vršijo ob 15.

Hatenski prvenstvo Jugoslavije

Prva finalna tekma se odigra to nedeljo v Zagrebu med našo Ilirijo in dolgoletnim državnim prvakom, zagrebško Concordijo. Takoj naslednjo nedeljo se pa vrši revanš-tekma v Ljubljani. Rezultat obeh tekem je merodajen za prvaka za leto 1933.

★

Akademiki smučarji V petek 20. oktobra 1933 bo ob 17 na univerzi v fizikalni dvorani sestanek smučark in smučarjev, na katerem bo odbor Jug. akademski smučarske organizacije poročal o delu v pretekli sezoni; dalje se bo na njem razpravljalo o sestavi programa za bodočo zimsko sezono in o določitvi terminov tekem ter kooptiralo nove odbornike in poverjenike, ki bodo vodili organizacijo do prihodnjega običnega zbora. Akademski smučarska organizacija, katere namen je združevati vse akademski smučarje, prirediti tekmovanja, kakor tudi udeleževati se mednarodnih akademskih tekem, je v svojem delovanju pokazala do sedaj precej uspeha ter tako dvignila čast akademski mladine Aleksandrove univerze v Ljubljani, ne samo v domovini, ampak tudi v inozemstvu, kjer smo že dvakrat z uspehom sodelovali pri akademskih mednarodnih tekmah. Da nadaljujemo to naše započeto delo ter vzgajamo akademski smučarski naraščaj, s katerimi uspehi se bomo uresodili današnji akademski srednjevropski »klasi«, je naša dolžnost, da prijateljsko in složno sodelujemo. To naj dokaže obisk sklicanega sestanka, katerega se udeležijo polnoštevilno. — Smuk! — Jug. akademski smučarska organizacija.

Najboljši strelci v državnih ligi. Najboljši strelci v državnih ligi je dosedaj Kragjić (Hajduk), ki vodi s 15 goli, sledita mu Marjanović in Vujaadinović (Bask) s 14 goli, nato pride Tomašević (Bask) s 13 goli, sledi mu Erman (Primorje) z 12 goli. Od Primorja so zabili še ti-le igrači goli: Jež 6, Bertonec 5, Slapac 3, Jug. Slamić, Šemec in Uršič po 2, Janežič in Zemljič po 1, in 1 avtogol od Piska.

Dvoboj francoskih in angleških internacionalnih tenis klubov je končal v korist Francije v razmerju 8:7. Največja senzacija je bila vsekakor zmaga Francoza Borotre-ja nad Austinom 1 : 6, 9 : 7, 6 : 3.

Amerikanec James Gihula pa se je spravil na svetovni rekord Weismüllerja na 440 jardov. Kakor poročajo iz Detroita, je zrušil Weismüllerjev rekord (4:52) in postavil novega s časom 4:48.6.

Svetovno prvenstvo v dviganju uteži se vrši prihodnje leto v Italiji. Kakor znano je težkoatletski kongres leta 1932 v Los Angelesu sklenil, da se vrši svetovno prvenstvo v dviganju uteži leta 1933 v Egiptu, evropsko prvenstvo za l. 1934 pa v Italiji. Sedaj pa poročajo, da Egiptanom ni do tega, da bi se letos vršila tekmovanja za svetovno prvenstvo pri njih. Radi tega mislijo Italijani, da naj bi evropsko prvenstvo prihodnje leto odpadlo, mesto tega naj bi se pa vršilo tekmovanja za svetovno prvenstvo.

Stavke vseh mogočih barv

Tudi pri izvajanju stavk v dosego svojih zahtev so delavci dostikrat zelo iznajdljivi in originalni. Tako so v nekem avstrijskem premogokopu rudarji uspeli s povsem svojevrstno stavko. Prišli so redno na delo in se dali spustiti v rov. Tu pa ni niti eden prijel za delo, a tudi iz rova niso marali. Sedeli so globoko doli pod zemljo in razpravljali o svojem položaju. Kljub temu, da jim je pohajala hrana, posebno pa pitna voda, so vztrajali in dosegli, da so bile njih zahteve od vodstva premogovnika sprejete.

Pred tremi leti je neki japonski tovarniški delavec splezal na vrh 70 metrov visokega dimnika in tam gori ostal kar 130 ur, dokler ni vodstvo tovarne zopet sprejelo v delo nekaj njegovih tovarišev, ki so bili odpušteni. Ta uspeh pa je bil drago plačan, kajti japonski delavec je bil tako izčrpan, da so ga morali z velikim naporom v košari spustiti na tla, nato pa so ga oblasti povrh še zaprle.

Celo v sportu se dogodi, da pride do stavke. V Angliji ni nič novega, ako ta ali oni nogometaš ne mara igrati, ker je na nasprotni strani njegov nasprotnik, katerega »ne morec. Posebno pri criketu, ki je pri nas še docela neznan, se zelo pogosto pripeti, da pride do sportnega štrajka. Pred kratkim je pet članov takega criketskega kluba

stavkalo in niso prej igrali, dokler ni bilo nasprotno moštvo izmenjano.

Prav posebne vrste stavka je bila pred dvema leti v neki angleški bolnišnici, kjer je osemindeset bolniških strežnic odpovedalo delo, ker je bila njih tovarišica iz neutemeljenega vzroka odpuščena iz službe. Ta stavka pa je trajala samo en dan, ker si vodstvo bolnišnice ni znalo drugače pomagati, kakor da je zahtevi ugodilo ter odpoved preklicalo.

V Jassyju v Romuniji so pred par meseci stavkale redovnice nekega pravoslavnega samostana, ker je bila njih prednica premeščena drugam. Uprle so se novi prednici in ji niso hotele izkazovati pokorščine. Gotovo je bil to edini slučaj samostanske stavke.

Najstrašnejše pa so gotovo

gladovne stavke,

katere so bile posebno pri Irčih skoraj na dnevnem redu. Saj nam je še v spominu primer irskega župana Cooka, ki je živel 74 dni, ne da bi bil užil kakoršnokoli hrano! Vse prošnje svojcev, kakor tudi nešteti prijateljev niso pomagale, vztrajal je v započetih stavki in vsled popolne onemoglosti in izčrpanosti umrl, še predno je mogel dočakati osvobojenja svoje ljubljene Irske.

V Lünebergu na Nemškem je bil te dni 19. mednarodni kongres pristašev bajanice (čarodejne šibice). »Čarodejnice« iščejo na sliki izvir vode. Prepričani so, da jih bajanica popelje k izviku. Za kongres so nalašč izbrali mesto Lüneberg, ker je tam mnogo vode.

Hollywood - mesto filmskih zvezd - izumira

Hollywood, ki je bil leta in leta ideal marsikateremu filmskemu igralcu oziroma igralke in o katerem je sanjala mladina, hrepeneča po sreči na tem svetu, je prišel propadati. To lahko vidiš z dneva v dan, posebno v okolici mesta v takozvanem Beverly Hills, to je v okraju, kjer so stanovali filmske zvezde ženskega in moškega spola v najluksuznejših stanovanjih. To je okraj vil, ki jih krasijo krasni vrtovi s stebričjem, z vodometi in umetnimi skalami. Vsaka izmed teh vil je bila nekako kraljestvo zase, v katerem so igralci v miru preživljali proste ure in se pripravljali na nastope. Večina teh vil je kmalu zapuščena. Napoveduje se propad vsemu okraju. Že na vrtovih se vidi, da se zanemarjajo, saj ni vrtnarjev, ki naj bi jih plačevali zvezde. Da, da, v času konjunktore se je tudi vrtnarjem tako dobro godilo, da si je lahko vsak nabavil avtomobil, v katerem se pripeljal pred vrt. Že pogled na ta okraj te prepriča, da ni daleč čas, ko bo mesta najrazkošnejših prireditev konec.

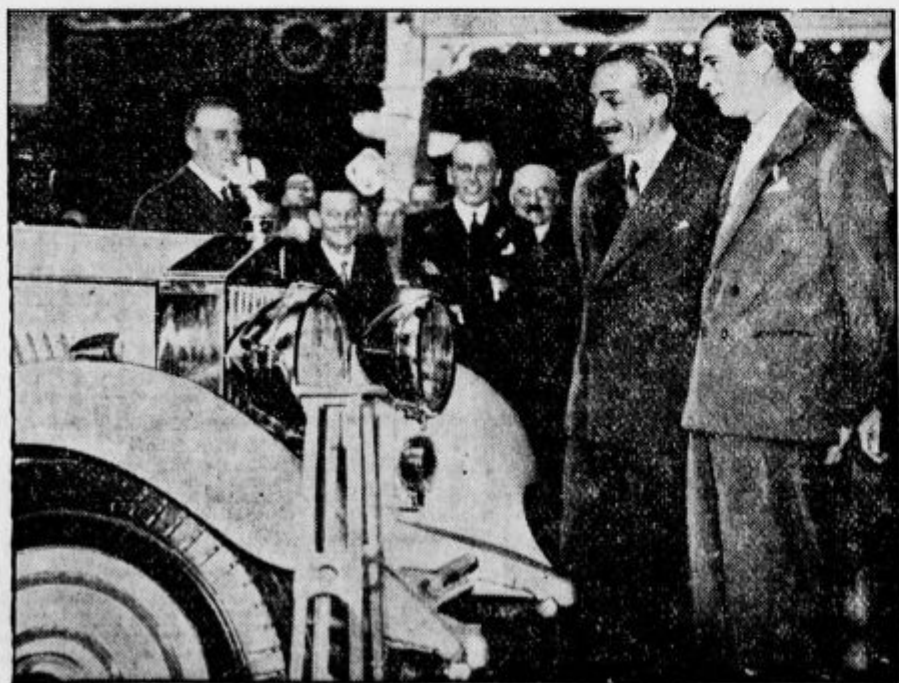
Hollywood sam polagoma propada. Američanom je prišla tudi v filmski obrti konkurirati Evropa, posebno pa Angleži. Pokazalo se je, da je obratovanje v Hollywoodu predrago. Hollywood ima tudi to pomanjkljivost, da je preveč oddaljen od New Yorka. Filmska podjetja so se pričela seliti

proti New Yorku, ker računajo, da bodo tam obratni stroški manjši. Filmovanje samo se je tehnično tako izpopolnilo, da režiserji danes ne rabijo niti več čudovitega podnebja ob kalifornijski obali. Snemanje se vrši že v zaprtih prostorih, kjer ustvarjajo umetne pokrajine, gradove in mesta.

Kar je ostalo še umetnikov v Hollywoodu, se po večini selijo iz okraja Beverly Hills v Hollywood sam, kjer stanujejo ceneje. Na vsak način se Hollywoodu obetajo silno slabi časi.

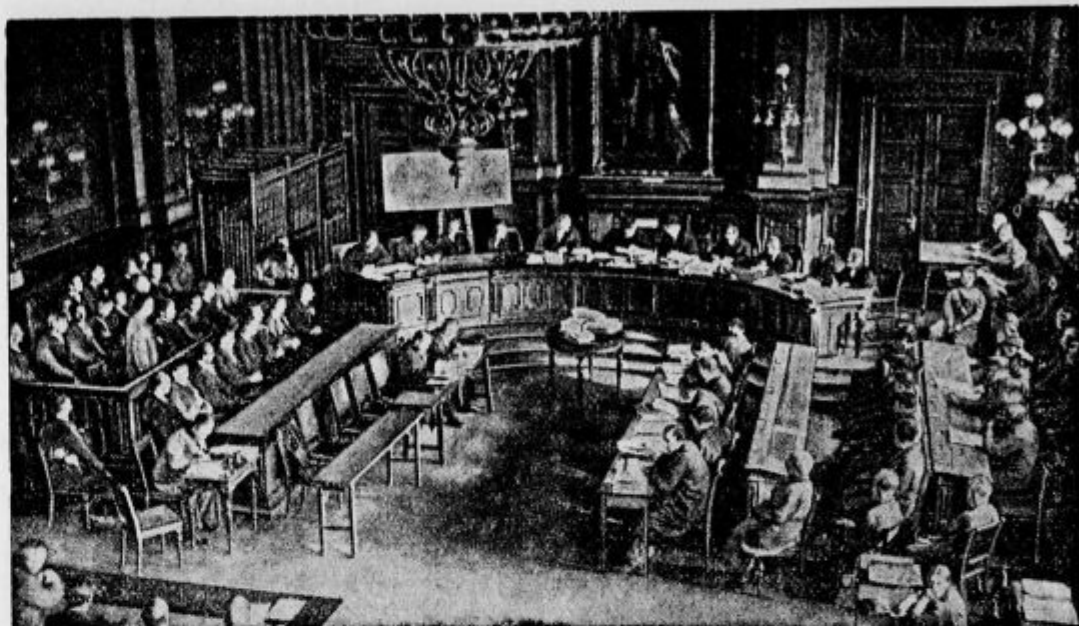
Enoten jezik za vso Kitajsko

Iz Kantona poročajo, da namerava kitajska vlada v najkrajšem času sklicati odbor, kateremu bo dala nalog, da ustvari enotni jezik za vso Kitajsko. Za podlago bo odbor vzel glavno narečje, ki se govori v kantonski okolici. Kakšna razrvanost je v kitajskem jeziku, kaže prav dejstvo, da v kantonski okolici sami Kitajci govorijo kar tri različna narečja. Vlada je prepričana, da bo z novo reformo, ki bo dala Kitajski enotni jezik, zelo pospešila trgovino in splošno vse poslovanje. Gotovo je za vso Kitajsko ta sklep izredne važnosti. V zadnjem času vstaja pod pritiskom Japoncev tudi na Kitajskem nacionalizem, ki se hoče nastaliti tudi na enotni jezik.

Avtomobilsko razstavo v Londonu sta obiskala nekdanji španski kralj Alfonz in princ Jurij (desno), četrti sin angleškega kralja.

54 komunistov na zatožni klopi

Pred berlinsko poroto se je začel proces proti komunistom, ki so obdolženi, da so v noči nacionalističnega preobrata ubili hitlerjevca Maikowskega in policijskega narednika Zauritza. Na obtožni klopi sedi kar 54 komunistov. Obravnava bo trajala tri mesece.

Z bajanico hočejo razložiti, odkod razpoke v zidu!

★

Po 18 letih se mu je vrnil spomin

Kmet Adam Janošik je l. l. 1915 bil poklican k vojakom. Ujeli so ga na karpatskem bojišču v Rusiji. Našli so ga ranjenega. Zadel ga je namreč šrapnel. Janošik je pri tem zgubil spomin. Rusi so ga izročili Avstriji v zameno za ruskega ranjenca. Ko se je vrnil v Avstrijo, ni več vedel, kdo je, pozabil je tudi na svojo prošlost. Mnogo let je preživel na češkoslovaški meji v mestecu Kittsee, kjer je delal kot delavec.

Nedavno se mu je nenadoma vrnil spomin. Spomnil se je, kako se imenuje, nadalje na svojo družino in svojo občino. Sel je v češkoslovaško carinarnico in prosil uradnika, naj javi njegovi ženi, da je še živ.

Kakšno presenečenje za ženo in za otroke, ki so bili prepričani, da je njihov oče že davno v grobu. Janošik je bil namreč službeno proglašen za mrtvega. V ponedeljek je prišla v Kittsee žena z otroci. Takoj je spoznala svojega moža, ki ima danes že 54 let. Janošik je seveda takoj ves srečen odšel na svoj dom.

Reliefni film je izumil

Iz Londona prihaja vest, da se je inženjerju Ayveu, ki je deset let delal v delavnici Company Bell v New Yorku, posrečilo iznajti reliefni film. S tem vprašanjem se je bavil nič manj, kakor 12 let. Osnova njegove iznajdbe je zakrivljeno zrcalo, ki je razdeljeno s tankimi črtami v vrsto vertikalnih trakov. Slika se s pomočjo tega zrcala prenaša na prozorno platno, ki je prav tako pokrito z vertikalnimi trakovi. Tako nastaja iluzija, da gre za reliefno podobo. Inženjer Ayve je napravil več javnih poskusov, h katerim je povabil predstavnike angleškega časnikaštva. Vsi so priznali, da se je iznajdba popolnoma posrečila.

Izvedenci so prepričani, da bo ta iznajdba povzročila še večjo revolucijo v filmski industriji, kakor zvočni film sam.

Hiša jih je pohopala

V predmestju Cento Celle blizu Rima se je nenadoma zrušila hiša. Doslej so iz razvalin potegnili dva mrtva in tri ranjene. Splošno domnevajo, da so še tri osebe pod razvalinami.

Žrtev časnikarskega poklica

V Pragi je te dni izvršil samoumor časnikar Edvard Havlak, ki je bil zelo znan v češki družbi in seveda med svojimi stanovskimi tovariši. Vrgel se je skozi okno. Bil je na mestu mrtvega. Havlak je bil star komaj 41 let. Izdajal je več publikacij, med temi tudi »Gospodarsko korespondenco«. V zadnjem času je postal hudo nevrasten in pod dojmom te bolezni, ki si jo je nakopal v časnikarski službi, storil strašno dejanje.

»Kaj bolj verjameš neumni uri, kakor svojemu možu?«

Iz ribičev so postali kmetje

Prebivalci mesteca Halligen so bili doslej po večini ribiči. Toda ribji lov ne nese več, ker je riba pre poceni. Zato so se ribiči oprijeli zopet pluga in brance, ker upajo, da jih bo zemlja lažje hranila.

Gospodarstvo

Nova železniška tarifa

S 1. novembrom stopi v veljavo nova železniška tarifa, ki bo nadomestila staro, ki je bila v veljavi od 1. marca 1928. Stara tarifa je bila poleg tega spremenjena letos s 15. febr. z uvedbo dodatkov na ceno voznih kart.

Prva novost, ki pride v poštev, je sprememba dosedanjih daljin. Doslej je bila za proge do 10 km ista tarfina stopnja, po novem pa dobimo novo skupino 1-5 km, druga skupina je pa 6-10 km. V prvi skupini 1-5 km bodo tarife znatno znižane. S tem namreč namerava železniška uprava izločiti konkurenco motornih vozil na kratkih progah, ki se je občutno poznala zlasti pri dohodkih. To velja za vse tri razrede. V ostalem so pa izpremembe še tele: splošno so znižane cene za 1. razred, ki je bil sedaj zelo drag, za drugi razred osebnih vlakov so tarife do razdalje 150 km neznatno znižane, od 151-300 km, ostanjejo pa iste, na večje razdalje pa se polagoma znižujejo. Za

tretji razred so razen pri začetnih kilometrih cene zvišane do razdalje 950 km, nad 950 km pa so znatno znižane.

Pri brzovalnikih so do 50 km ostale cene skoro neizpremenjene, odnosno znaša tarifa za 1. razred 59, II. 53 in III. 32, dočim so bile doslej tarife različne. Za ostale razdalje od 51 km dalje pa so cene za vse tri razrede postopoma znižane.

Ker bi na prvi pogled izgledalo, da so prizadeži ravno oni, ki se vozijo na kratke proge, moramo poročati, da se bodo za kratke proge uvedli bloki po nižani ceni za tja in nazaj, poleg tega pa se bodo za postaje, katerim konkurira avtomobilni promet, uvedle posebne karte z znižanimi konkurenčnimi cenami. Važno je tudi nadalje, da je sedaj razlika med I. in II. razredom še bolj znižana v korist I. razreda, kar bo gotovo povečalo promet v I. razredu, ki je bil doslej nekako zanemarljiv.

Stanje Narodne banke

Najnovejši izkaz o stanju Narodne banke za 15. oktober kaže tele postavke (vse v milj. Din, v oklepajih izpremembe v primeri z izkazom za 8. oktober):

Aktiva: zlato 1.794,9 (-3,95), valute o. 28 (-0,08), devize 118,2 (plus 4,3), skupaj 1.913,4 (plus 1,25), devize izven podlage 42,9 (-0,4), kovani denar 191,4 (plus 24,66), posojila menična 1.894,16 (-1,45), lombardna 309,7 (-0,1), prejšnji predujmi državi 1.718,1 (-0,13), razna aktiva 197,2 (plus 4,3).

Pasiva: bankovci v obtoku 4.322,0 (-25,14), drž. terjatve 5,94 (-1,1), žiroračuni 624,3 (plus 33,9), mešani računi 382,6 (plus 17,8), skupaj obveznosti po vidu 1.012,9 (plus 50,6), obveznosti z rokom 1.164,0 (-34,85), razna pasiva 338,16 (plus 38,6).

Obtok in obveznosti po vidu 5.334,86 (plus 25,46). Odstotek skupnega kritja se je zmanjšal od 36,01 na 35,86, samo zlato kritje pa od 33,86 na 33,64%.

Iz izkaza je razvidno, da se je zopet zmanjšal obtok kovane denarja, posojila še vedno padajo. Vazne izpremembe pa so med pasivi, kjer se stalno zmanjšujejo obveznosti z rokom, dočim žiroračuni naraščajo in ravno tako razna pasiva.

Pojemalni denar (Schwundgeld)

II. Wörgl.

Praktično je bil zgled v Wörglu naslednji: V tirolski občini je konec leta 1931 prevzel županstvo socialni demokrat Michael Unterguggenberger na podlagi sporazuma med meščanskimi strankami in socialisti, kajti obe skupini sta bili enako močni. Občinsko gospodarstvo je bilo razredukcij industriji na psu. Mestece ima 4000 prebivalcev, od tega ena tretjina kmetije in obrtniki, ostalo delavci in nameščenci. Brezposelnih je bilo 1000, izseljevanje iz občine okoli 400. Obrestna mera za občinska posojila je naraščala, dohodki pa so bili vedno manjši.

Tedaj je v sredi leta 1932 dosegel župan pri občinskem svetu, da so mu dovolili izvršiti poseben važna nujna javna dela in sicer za 32.000 šilingov. Župan je proglasil rajfajznovko v mestu za svojo emisijsko banko, kjer je morala občina kupovati svoj pojemalni denar za prave šilinge. Kupna vsota je šla na zaprt konto, ki ni nosil obresti in je služil kot 100% kritje za izdajo za-silnega denarja. Ta denar je služil za plačilo delavcem, ki so izvrševali javna nujna dela. Župan je imenoval ta denar A. B. note (Arbeitsbestätigungsscheine). Nominala je bila 1, 5 in 10 šilingov in izgubi vsak novic po enem mesecu 1% na svoji vrednosti. Če ga hoče posestnik obdržati v njegovi nominalni vrednosti, mora konec meseca prilepiti nanj znamko, ki je enaka vsoti, katero bi moral novic izgubiti na vrednosti. Te znamke se kupijo pri občini, ki donos daje za socialno skrb. Novci so vsak čas vnovčljivi za šilinge pri rajfajznovki, pri tem pa je treba plačati 2%, svojčas v začetku jih je bilo treba plačati 5. Da pa bi se novi novic dal porabiti, se je zgovoril župan z nekaterimi trgovci, ki so ta denar vzeli v plačilo za svoje blago. Tem nekaterim so morali nujno slediti konkurenti in vsa občina je začela živeti z novim denarjem. Poleg tega sprejemajo ta denar tudi obrtniki v mestu in pa občina za občinske davčine.

Novce so začeli izdajati julija 1932 in jih je bilo v kratkem času v prometu za par tisoč šilingov, največ jih je bilo v prometu za par tisoč šilingov. Meseca maja jih je bilo v obtoku še za 6000 šilingov. Na ta način je občina zaposlila skozi vse leto okoli 30-60 brezposelnih delavcev, ki jih je zaposlila s temi novci. Poleg tega je občina tudi od plač občinskih uslužbencev in brezposelnih podpor izplačala s temi novci nadalje še del do-bav občini itd.

Pristaši tega denarja pravijo, da je občina v letu 1932 dala 100.000 šil. za asfaltiranje, gradbo kanalov in električno mestno razsvetlavo. Poleg tega je vterjala 7.000 šil. davčnih zaostankov, te-koči občinski davki pa so prinesli 74.000 šil. v pri-meri s 56.000 šil. v letu 1931, proračun je bil za-ključen skoro z ravnotežjem. Bistveno pa je k tem ugodnim položajem pripomoglo dejstvo, da je župan izkopal iz aktov že pozabljeno terjatev 70.000 šilingov na 19 sosednih občin, ki je izhajala iz neke skupne cestogradnje.

V kesnejši debati o uspehih tega eksperimen-ta je bilo ugotovljeno, da je k omenjeni visoki vsoti občinskih investicij prispevala polovico zve-za (produktive Arbeitslosenfürsorge) in dežela s takozvanim Notstandskreditom. Vse to pa ne iz-preminja dejstva, da je občina iz svojega dala res velike vsote za javna dela in obenem držala svoj proračun v redu. Zato so tudi lahko govorili na-ravnost o gospodarskem čudežu.

Kaj je bilo v stvari, povedo naslednji članki.

Pokojninsko zavarovanje obrtnikov v sav-ski banovini. Te dni je bila v Zagrebu plenarna seja Obrtne zbornice, na kateri so med drugim zahtevali, da se ukinejo izredni ukrepi v našem gospodarstvu kot n. pr. zakon o zaščiti kmeta in uredba o postredovalnem postopanju. Ugo-tovljeno je bilo nadalje, da je bilo doslej pri-javljenih na teritoriji zagrebske zbornice v lveh mesecih nad 4.200 kušmarjev. Za socialno zavarovanje obrtništva je bilo sklenjeno uvesti zavarovanje na vsem področju savske bano-vine. Mesečni prispevek bi znašal 30, 50 ali 100 Din, na podlagi česar bi obrtniki imeli pravico po 30 letih na pokojnino mesečno 390, 550 in 750 Din. Uvrščanje bi se uredilo po davčni stopnji. V savski banovini je 35.000 obrtnikov in bi fond že razpolagal v začetku z velikimi

svotami. Te svote bodo prišle v korist obrtni-štvu, ker se bodo osnovala obrtniške kreditne zadruge, ki bodo dajale iz obrtniškega denarja obrtništvu poceni kredite.

Izmenjava blaga. Francoske letalske tenrice so ustanovile posebno dr. z o. z., ki bo posredo-vala zamenjavo francoskih letal in motorjev za blago iz držav, ki imajo vpeljene devizne in druge omejitve.

Vpisi v trgovinski register: Elektrofon, dr. z o. z., Ljubljana, Aleksandrova c. 4 (100.000 Din, poslov. Križanec Dragotin iz Zagreba, aprot Vol-benk Albine 10.000 Din); Mariborska industrija svile, dr. z o. z. Maribor (500.000 Din, poslov. inž. Himmeler Adolf, Kavčič Franc, prok. Močivnik France), Škrbine & Co., stavbeno in pohištveno mizarstvo na tovarniški način, dr. z o. z. Vižmarje (100.000 Din, poslov. Škrbine Jakob).

Cenitve sladkorne produkcije se objavljajo te dni v evropskih listih. Mednarodna zveza za slad-korno statistiko ceni evropsko letino na 3.680.000 ton, Mikusch na 3.745.000 ton, Licht pa na 3.826.000 ton. Pretekla kampanja je dala 3.553.000 ton. Ti po-datki so seveda brez Rusije. Za Jugoslavijo pravi mednarodna statistična zveza, da bo dala tekoča kampanja 63.000 ton sladkorja, ravno tako cenitev podaja Mikusch, Licht pa ceni produkcijo na 67.000 ton. Pretekla kampanja je dala 84.000 ton.

Dobave. Ravn. drž. rudnika Velenje sprejema do 25. t. m. ponudbe glede dobave 250 kub. m ki-sika in 120 kub. m Disous-plina ter glede dobave 50 komadov vodokaznih stekel in 200 komadov re-zervnih tesnil za ista stekla. — Ravn. drž. rudnika Kakanj sprejema do 26. t. m. ponudbe glede do-bave 1 trolaznega elektromotora in 2000 kg bencina. — Ravn. drž. rudnika Vrtnik sprejema do 2. nov. ponudbe glede dobave cevi brez šiva in 10 komad-ov flanaš. (Predmetni oglasi z natančnejšimi po-datki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani in-terestentom na vpogled.)

Oddaja dnevne dobave mesa za čas od 1. okto-bra 1933 do 31. marca 1934 se bo oddala z javno ustno pogodbo dne 20. okt. pri Komandi dravske div. obl. v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v pisar-ni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi.)

Borzo

Dne 18. oktobra 1933.

Denar

Danes sta najbolj popustila marka in dolar, sla-bejši pa so bili tudi Amsterdam, Bruselj, London, Praga in Trst. Neizpremenjena sta ostala Pariz in Curih.

Avstrijski šiling je bil na ljubljanski borzi za-ključen po 8,75, na zagrebski po 8,58 in na bel-grajski po 8,60, 8,55.

Grški boni so notirali v Zagrebu 40,50-41 (40,50, 41), v Belgradu 40 den. (39,50).

Ljubljana. Amsterdam 2305,96-2317,32, Ber-lin 1352,91-1363,71, Lruselj 790,63-800,57, Curih 1108,35-1113,85, London 178,19-179,79, Newyork 3858,27-3886,53, Pariz 223,88-225, Praga 170,01-170,87, Trst 300,57-302,97.

Curih. Pariz 20,1975, London 16,10, Newyork 351, Bruselj 71,825, Milan 27,17, Madrid 43,20, Amsterdam 208,05, Berlin 122,30, Lunaj 72,75 (57), Stockholm 83, Oslo 80,90, Kopenhagen 71,90, Pra-ga 15,33, Varšava 57,85, Atene 2,95, Carigrad 2,50, Bukarešta 3,05.

Pariz. Ob 11,45. Newyork 17,40, London 79,80, Zlato v Londonu 132/- in pol.

Vrednostni papiri

Tendencja za državne papirje je ostala v glav-nem neizpremenjena in tudi v tečajih ni bilo znat-nejših izprememb. Na zagrebski borzi je prišlo do zaključkov samo v vojni škodi: 800 kom.

Ljubljana. 7% inv. pos. 50 den., agrarji 27 bl., vojna škoda 241-243, begl. obv. 36-37, 8% Bler. pos. 35 den., 7% Bler. pos. 32-35, 7% pos. DHB 45 den.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 50-52, agrarji 27 den., vojna škoda 241-241,50 (241, 242), 10 in 11. 242 den., 12. 241-242 (243), 6% begl. obv. 36-37,50, 7% Bler. pos. 32-35. — Delnice: Priv. agr. banka 221-223 (222, 224,50), Sečera-na Osjek 135-170, Impex 50 den., Trboveljska 80-100.

Belgrad. Narodna banka 3636-3650 (3630). Priv. agr. banka 221-222 (221, 219), 7% inv. pos. 51,50-52,50, agrarji 27-27,50, vojna škoda 240-241 (240), 10. 240-241 (240), 12. 242 den. (243,50), 6% begl. obv. 36,65-36,85 (37, 36,30), 8% Bler. pos. 37-37,50 (37), 7% Bler. pos. 34-35,50.

Žitni trg

Položaj na žitnem trgu je v znamenju popol-ne mrtvila. Glavno dejstvo, ki vpliva na trg, je pomanjkanje dovozov, saj so kmetje v žitornih krajih zaposleni skoro vsi pri branju koruze. Za-radi tega kažejo cene celo lahko nagibnost navzgor. Danes so notacije naslednje: pšenica ban. 77/78 kg 92,50, srem. 78 kg 97,50, bač. 79/80 kg 102,50, ko-ruza umetno sušena Ruma 60-62,50, Indija 60, stara 67,50, moka stane od 195-205, slavonsko bla-go pa je cenejši od 185 dalje.

Novi Sad. Koruza bač. okol. Sombor 64-66, slav. 60-68, bač. bela 77,50-80, bač. in srem. nova, sušena, za okt. pariteta Indija 57-59, ban. 60-62, bač. ladja Sava 64-65, bač. ladja Begej, Tisa in Donava 65-66, otrobi bač., srem. v jula vrečah 46-48, ban. v jula vrečah 43-45. Ostalo neiz-premenjeno. Tendencja prijazna. Promet: 52 vag.

Živina

Ljubljaniš sejem 18. oktobra. Dogon je znašal v oklepajih število prodanih glav: 93 (16) konj, 37 (18) volov, 39 (8) krav, 20 (12) telet in 200 (170) prašičkov za rejo. Sejem je bil srednje-dobro obiskan in so cene ostale v glavnem neiz-premenjene.

KULTURNI OBZORNIK

Simfonični koncert v Unionu

Prvi simfonični koncert v letošnji sezoni je po svoji mikavni vsebini zavzel prav upoštevano me-sto. Pomnožen operni orkester je pod vodstvom opernega ravatelja Mirka Polića in s sodelova-njem skladatelja in pianista Aleksandra Čerepnina izvedel vrsto slovanskih kompozicij sodobne smeri in odprl pogled na našo novo simfonično produk-cijo na eni strani ter rusko v skladatelju Čerepnina na drugi. Koncert se je vršil v ponedeljek zvečer v Unionski dvorani.

Sporod je obsegal Osterčev Klasično Ouver-turo za veliki orkester, Čerepninov Klavirski kon-cert a-mol v treh stavkih, Leskovičev Veliko etu-do za orkester, Bravničarjevo Slovensko plesno grotesko in končno vrsto klavirskih skladb Čere-pninovih, ki jih je izvedel skladatelj sam.

Osterčeva Klasična Overture je orkestralna skladba kratke razsežnosti, z učinkovitim enoglas-nim zaporedno ponovljenim motivom, ki se pa na-to v snovno vedno nanovo razloži motiviki sicer pretežno diatonični, vendar doganjan harmoničnim zakonom protivno razpleta do konca: oklepa se predvsem formalne zaključenosti in izbegava pro-gramsko snov. — Čerepninov Klavirski koncert za klavir in orkester je glasbena inkarnacija prirodne elementarnosti. V treh, neprekinjeno sledečih si stavkih (Vivo — tema con variationi, Allegro mo-derato, Presto) se prede samonikla, iz ruskih tal rojena, zdrava, sočna presenelivo prevzemajoča motivika, polna kontrastujoče iznajdljivosti. V na-turalističnem stilnem pojmovanju osnovana rast elementarnih domislekov ima največjo moč v svoji prirodni neposrednosti, ki brez jasne vzročne za-vesti in razumskega doumevanja prevzema z ne-ubranljivo silo. Ta velika moč počiva v prvi vrsti v orientalsko živi, neugnani in sunkovito prožni ritmiki, v posameznih že drzovito razpredenih in vendar nepopušajočih gradacijah, ki kod vzmet na-penjajo poslušalčevu občutje in ga prožijo prav pri ekrajnih mejah, v zavzemajoči kontrastnosti, ki te mahoma meče v najbolj nasprotna občutja in končno v motivični in akordični živi barvitosti enako kot v preseneljivi pestri instrumentaciji. Celotna slika tako ne kaže z druge perspektive enolne rasti in postopne gradnje, a je prav v tej svoji nazorni osnovi tako silna in pristna, da po-vsem prepriča in daje stvaritelju priznanje kot ve-likemu, močnemu in samoniklemu umetniku. — Leskovičeva Velika etuda za orkester priča na eni strani o mladem talentu in na drugi o prid-nosti in dobri šoli. Osnovana je pretežno na poli-fonski gradnji fugalne tvorbe in diatonični melodi-ki svobodne harmonike. Pogreša pa še arhitekton-ske jasnosti, notranje napetosti (vsled česar zapu-šča vtis prazavlečnosti) in stilne enotnosti, v ko-likor se s strogo polifonijo druži le na zunanji efekt preračunani akordični ritmični sukoviti momenti. Instrumentacija je dobra in zanimiva. — Bravničarjeva Slovenska plesna groteska je za ve-liki orkester zložena skladba bolj nagajivega zna-čaja, osnovana na slovanskem narodnem motivu; precej se poslužuje harmonične in instrumentalne barvitosti in ima marsikak zavzet domiselek. — V končnem delu nam je skladatelj Čerepnin pokazal kos svojega klavirskega ustvarjanja. Vse skladbe (Nocturno, Ples, Toccata, Mala suita in Tri slo-vanske transkripcije), ki zahtevajo mimogrede iz-redne tehnične spretnosti, dokazujejo njegovo ve-liko tvorno silo, usmerjeno bolj v zunanjo ekspan-zivnost, kot notranjo zarztost. V slednjem obli-kovanju iz tihe preprostosti naraščajoče v kričečo razgibanost učinkujejo nekoliko monotono in za-puščajno vtis malce pretiranega iskanja zunanjih učinkov.

Izvedba je bila sorazmerno dobra. Orkester je svojo nelahko nalogo izvedel z vnuemo, dasi se je tu in tam javila potreba daljšega in podrobnejšega studija. Dirigent je vodil sigurno, se pri Čerepninov koncertu prav podredil ognjevitosti sili skla-dateljavi, ki je vodila celoto. V polifonskih stavkih pa je še vedno plastiko premedlo izdelal. Piani-stično izvajanje skladatelja Čerepnina vzbuja vao pozornost. Predvsem njegova popolna sigurna in samonikla tehnika izvajanja, živa in ostra ritmič-nost in elementarna sila, ki mestoma celo preti-rano vre, a kljub temu muzikalna prefinenost, ki pa žal na uporabljenem instrumentu vsled njegove nevednosti ni mogla vselej do veljave.

Dvorana je bila razmeroma dobro zasedena; občinstvo je skladatelju nudilo toplo priznanje, skoro entuzijastično pa je poklanalo svoje simpa-tije in priznanje gostu, skladatelju in pianistu Čerepninu.

Ljubljanska drama: Za ec

Po petih tehtnih literarnih delih, ki jih je naša drama odigrala letos skoraj v zaporedni vrsti, smo dobili lažje delo, izvirno hrvaško vojno igro »Za-jeec«, katere avtor je Miroslav Feldman. Pa se moti, kdor govori ob tem delu o »Svejkcu«, o smeš-nih vojnih anekdotah, na katerih leži kakor na-šarjena maska krohotač se človeški obraz, da prikrije upor razžaljenega človečanstva. Res stoji tudi pri »Zajecu« v osredju komedija; vojno trp-ljenje je postavljeno v lahkotnejše okolje, v per-spektivo drobne se vojne teže, v čas, v katerem že gleda mir, zato ga skoraj ni mogoče patetično privzdigniti v monumentalno obliko, ampak se mu še najbolj prilagaja majhne dimenzije in skoraj linearna razporedba vojne tipike; kakaj tudi ljudje v tej drami so majhni, realistično odbrani za psihološko studijo neke opredeljene vrste bitij, ki v življenju kljub svoji omejenosti odločno pose-gajo v obči red. Take vrste ljudje, kakor sta zlasti stotnik v. Doring in generalmajor v. Waldstät-ten, dobe v okvirju velikih dogodkov svoj posebno paradoksen poudarek in prav z njimi, s temi majh-nimi ljudmi, se zamaje zgradba vseh etičnih pa-radoksov, kakor smo jih v svetovni vojni videli v vsej odporni smešnosti. Pri nas je podobno pogle-dal na vojno edini Hinko Smrekar s svojo avto-biografsko skicirko: »H. S. črnovojnik«, dočim so Cankarjeve »Podobe« in vse drugo, kar imamo vojne literature, postavljene na tragično katastrofo in kljub svojemu tesnemu okvirju stoje kot splošno-človeški in narodni dokumenti in jih moramo dru-gače opredeliti.

Pri »Zajecu« pa problem v strogem pomenu niti vojni ni, problem je bolj stanovski, njegova komika in tragika sta zadeva stanu in sta z vojno samo postavljeni v močnejšo dramatično nujnost. Zdi pa se, da je avtor stal v precepu, ali naj piše analizo takih ljudi, kot je stotnik v. Doring, prazna in nesrečno zgrešena duša, ki govori še o ofenzivi 1919 in se s svojim prijateljem general-majorjem huduje na premirje, otrok, ki so ga po-stavili, da streže ogromnemu stroju, slep za živ-ljenje in nesposoben za službo, dokler sam v svoji otročji naravi žalostno ne konča — ali naj piše domačo vojno dramo, nekako ljudsko igro, kjer bi v pestri tipiki avstrijsko-ogrske mešanice narod videl tudi kos sebe in vojno življenje svojih sinov. Dočim se je pisatelju dobro posrečila psihološka analiza stotnika v. Doringa in je napravil ob

njem pravo kabinetno igro bridko smešnega živ-ljenja, je imel manj sreče z domačo vojaško igro, ki je k sreči ostala zadaj, nerazvita in se je v drami ohranila samo v osebi poročnika Kotroma-niča, Feldmanov »Zajec« je dobro delo zaradi človeške komedije, ki jo je nazorno in ekonomično razvil, in ne zaradi skoraj virtuozno nanizane vo-jaske zgodbe, ki nam je oživila zgodovinsko oko-lje in tipiko preteklih dni. Kljub navideznim ne-literarnim ambicijam je pisatelj bolj in bolj segal v osrčje umetniškega snovanja in pokazal, da ima vsaka še tako komična neskladnost svojo tragiko. Feldman je iz pomilovanja vrednega neznanega človeka Doringerja napravil tirana, ki končno ustvari blazno nevarno situacijo in ugonobi samega sebe, vse samo zaradi nedolžnega zajčka, ob ka-terem je njegova prazna duša prvič našla resnično vsebino.

O skladnosti ljudske igre, v kateri vidimo za-gorske domobrnce, tujega generala, stotnika, pra-porščaka itd., na isti jezikovni ploskvi, bi se dalo mnogo govoriti in bi kljub simpatijam za Zagor-ec lahko ugovarjali s Shawovim kaplanom v »Sveti Ivari«: »Ne, to ni bil zagorski, to je bil dunajski smehek!«

Igro je pripravil g. O. Šest. Po slikah, ki jih ima hrvaški original, se naša scena dobro krije z zagrebško, igranje samo pa je šele pri drugi vprizoritvi (v nedeljo) doseglo popolno skladnost pri skupinah in posameznikih. Središče igre je g. Ze-leznik kot stotnik v. Doring, prav kabinetna stvaritelj, zadeta v osnovnem tonu in niansah, poleg nje pa zlasti močno karakterno podčrtan general g. Škrbina in mirno postavljen poročnik g. Jerman. Prav dobre tipe so postavili g. Krah (korporal), g. Lipah (kuhar), g. Bratina (stotnikov sluga).

Pri prvi predstavi je bil navzoč tudi avtor, ki ga je občinstvo živahno pozdravljalo. Igra bo brez dvoma našla lep odziv.

Kulturne zanimivosti

Glavne smeri v jugoslovanski literaturi. Pod tem naslovom prinaša zagrebski »Morgenblatt« (18. oktobra) ponatis članka iz bernskega lista »Der Bund«, kjer razpravlja neki M. A. T. o sodobnih literarnih tokovih v Jugoslaviji. Pisec analizira li-terarno kipenje od povojnih let do današnjih dni, francoski povojni vpliv in nemški ekspresionistični na jugoslovanske mlade leposlovce; poslednji s svoji-mi socialno-revolucijskimi komponentami posebno na hrvatske pisatelje (Kreža, Cesarec, Šimič). Na-stala so trenja med umirjenimi stariji in kipečo mlado krvjo in šele leta 1925 je nastopila nekaka umirjena zbranstvo. Toda kakor se je takoj po vojni kot reakcija na zmaterializirano dobo čudo-vito razbohotila lirika, tako se je poeje lirika zme-rom bolj umikala prozi in kar je še posebej zna-čilno, romanu. Umetnik se je vrnil k zemlji, k do-mači grudi in človeku, k problemom vsakdanjega življenja in družbe sploh. Svojevrsno znamenje jugoslovanske povojne dobe je tudi čezmerno pre-vajanje iz tujih literatur, posebno s socialnega sve-ta. Berejo se največ prevodi »iz socialnega lepo-slovja, mimo tega pa se biografije in memoari, po-topisi in naravoslovna dela. Čista beletristika je v splošnem izgubila tla...« Borba se je začela v alternativni posameznih družbi: ali naj prevladuje lirika ali proza, tendenciozna umetnost ali poli-tična ali socialna ter končno narodna ali meana-rodna literatura. Med svetom teh duhov se danes plamenj ogenj, ki pa še dolgo ne bo ugasnil.

Med najmočnejše podobe sodobne jugoslovanske literature šteje pisec Miroslav Krežek, naipomembnejšo osebnost leveice. »Močno svojstvo kaže (mimo Cesarca) le še Misko Kranjec, eden izmed najboljših mladih slovenskih pripovednikov.« Iz-med pisateljev, ki imajo idejni poudarek na narodni literaturi, imenuje neznan avtor posebno srbske pisatelje, Andrića, Crnjanskoga, Kašanina in Krti-ća, med slovenskimi prozaisti pa Kozaka in Ma-gajno. Da vlada v jugoslovanski literaturi — pravi pisec — trenutno kriza, ne dvomijo niti najboljši jugoslovanski duhoviti: toda ta ima svoj pome-ni kot prehodna perioda v boljše dni. Nova gene-racija vseh treh jugoslovanskih narodov (o tem priča predvsem socialni roman na domačinski podlagi) pač izpričuje bodočo pot in njena žetev ne bo slaba... Sicer piše »Morgenblatt«, da je ta članek o jugoslovanski literaturi bolj kot kateri-koli podobni članek v raznih »Svetovnih literatu-rah«, vendar je tudi ta na mnogih mestih pomanj-kljiv in neizdelan. Kljub temu pa smo kajpada ve-seli, da se nas tuji listi spomnijo, četudi ne s toč-nim pregledom.

Slovenica v srbski reviji. V zadnji številki »Srp-skega književnega glasnika« (SKG je, kot smo že nekoč povedali, izredno naklonjen slovenskim kulturnim pojavom) je med mnogimi zanimivimi član-ki tudi daljša ocena Javornikovega »Crnega brega«, kjer riše Potokar najprej književno življenje slo-venske povojne generacije, nato pa preide na analizo Javornika in njegove knjige »Crni breg«. Ocen-o končuje: »Crni breg« je ena izmed najsimpatičnej-ših knjig v slovenski povojni književnosti. Javor-nik je dvignil interes za rudnik in sicer vprav v času gospodarskega zastaja in težavnega položaja, v katerem danes živita naštevila in za Slo-venijo najpomembnejša stanova: kmetiki in delav-ski. To dejstvo še povečuje sodasnost knjige in dviga njeno vrednost... Mimo tega je tu tudi be-seda o knjigah »Slovenske Matice« in Bevkovi »Gmajni«.

Nemške knjige izhajajo v Amsterdamu. Amster-damska založnica Allert de Lange je pridobila celo vrsto nemških izgnanih pisateljev, ki bodo izdajali pri njej svoje knjige. Mimo teh pa bo v kratkem izšla »Grmada«, zbirka še neobjavljenih pripoved-nih del nemških avtorjev, katerih knjige so bile v Nemčiji sežgane. Zbirka bo vsebovala med dru-gim Felixa Saltena, Ernsta Tollerja, Jakoba Was-sermanna, Franca Werfla, Stefana in Arnolda Zweiga itd.

V nedeljo bodo razstavili svoja dela na drug-jesenski razstavi v Sarajevem umetniku iz Drinske banovine. Zastopanih bo 13 umetnikov z 91 deli.

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 5 (paviljon) lahko prateče naročimo za »Slovenca«. »Domo-ljuba« in »Bogoljuba« naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 2 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska številka 3030.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobne

Dekle

pridno in pošteno, iz dobre krščanske družine, starejšo, ljubiteljico otrok, za vsa dela, ki ima tudi veselje do trgovine in znati šivati, za v Ljubljano — takoj sprejemem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Cedna zunanost« štev. 12346. (b)

Službe iščejo

Kuharica

ki bi opravljala tudi vsa hišna dela, išče službo k manjši krščanski družini. Naslov v upravi »Slovenca« št. 12348. (a)

Stanovanja

Stanovanje

se odda v Rudniku št. 57 — najraje upokojujencu. (č)

Stanovanje

enosobno in dvosobno, se odda. Dunajska cesta 97.

Posredstva

Droben oglas v »Slovenca« posredstvo ti hitro prodaja; če že ne z gotovim denarjem pač kupca ti s knjižico da.

Visokoprtilična hiša

z dvema trisobnima stanovanjima prodam iz proste roke. — Vprašati pri lastniku, Strazišče št. 280, Kalvarija. (p)

Parcelo

pod Šmarno goro, na lepem kraju, prodam. Pripravna za letoviško zgradbo, pravna za letoviško zgradbo. Ponudbe pod »Ugodna naložba« št. 12329 na upravo »Slovenca«. (p)

Parcelo

ob Ižanski cesti prodam. Naslov v upravi »Slovenca« št. 12349. (p)

Črne pike, izrastki! Razširjene znojnice!

Opazuje, kako izginejo!

Popolnoma novo kožo dobite v treh dneh!

Nova lahka metoda!

Dandanes ni več potrebno, da bi gdo trpel nedostatke na svoji koži. Novo odkritje, ki obnavlja kožo — krema Tokalon, hrana za kožo, (bele barve), ki ni mastna, prodre takoj, razkroji vso nesnago na dnu znojnice ter odstranjuje črne pike in vse izrastke. To sredstvo umiri razdražene kožne žleze, zozre razširjene znojnice ter napravi najodpornišo in najtemnejšo kožo tako nežno in belo, da dobi v treh dneh nepopisljivo mladostno lepoto in divno polt, ki se na noben drug način ne more doseči. To Vam pove vaš dober lekarnar.

Glasba

Pianino

kupim. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Dobro ohranjen« št. 11548. (g)

Prodamo

Volna, svila, bombaž stalno v bogati izbiri v vseh vrstah, za strojno pletenje in ročna dela po najnižjih cenah pri trdki Karl Prelog, Ljubljana — Zidovska ul. in Stari trg.

Vino in vinski mošt sladek! Osrednje vinarke zadruge za Jugoslavijo — Kongresni trg št. 2. (l)

Med

la., cvetlični, garantiran, naraven, kante 10 kg po 150 Din, 30 kg 400 Din. la. suhe slive, 10 kg 70 Din, 50 kg 265 Din. Razpošilja franko kupčeva postaja: G. Drechsler, Tuzla. (l)

Pravi ogrski Golaž-ekstrakt zopet prodaja v špecerijah, delikatesah. Komad na 6—8 oseb Din 4 — EKSTRAKT dr. z o. z. L. Ljubljana, Gospodstva 8/1

Specialno izbrani modnih hlač in pumparc dobite najceneje pri Preskerju, Sv. Petra c.

Šivalni stroj »Singer« dobro ohranjen — ter krojaški — ugodno na prodaj. Hrenova 14. (l)

Čevljarji!

Prodajo se otroška, ženska in moška kopita, čistilni stroj in razni drugi stroji, vse v dobrem stanju — po zelo nizki ceni. Vprašati: Obuča, Zagreb, Martičeva ulica 35/II. (l)

Več stavbnih parcel v Trbovljah ob glavni cesti, prodam. Plačljivo v hranilnih knjižicah. Istotam naprodaj tudi gozdno posestvo 7 hekt. 30 let nasajenega smrekovega gozda, 6 hekt. njiv in travnikov, 14 hekt. bukovega dozorelega lesa za sečno, 2 in pol ure od postaje, za ceno 45.000 Din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12367. (l)

Zakaj toliko trpi?

Olajšanje bi bila lahko dosegla v 3 minutah, če bi bila Saltrat Rodell dodala vodi v toliko meri, da bi dobila voda videz mleka, potem pa v tej kopeli okopala svoje bolne noge. Zlji bi se omečili do korenin in za vedno bi se lahko odstranili s korenino vred. Odrgnjena mesta bi se zacelila in otekline bi splahnile. Lahko bi nosila čevlje za celo številko manjše, kakor pa poprej.

Saltrat Rodell se dobiva v vseh drogerijah in strokovnih prodajalnah.

Polenovko

namočeno in suho, priznano najboljšo nudi specerija F. R. Kovačič, Miklošičeva cesta 32. (l)

Zaradi preselitve

je več sobne in kuhinjske opreme naprodaj. Marija Gaberšek, Sredina 8/III. l

Obri

Kašo

ješprenj, ajdovo moko vedno sveže ohranjen na debelo v celoviti posodi. A. VOLK, LJUBLJANA, Realijska cesta 24.

Kupimo

Suhe gobe

kupujem razen lepih tudi črne odbrane, po najboljši ceni. Povzročite in navedite količino! P. Setina, Radeče. (k)

Vsakovrstno

zlatu kupuje po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Sirite »Slovenca«

Kupujem

izbran

natiški in nizki fižol

po najvišjih dnevnih cenah. Ponudbe z vzorci je poslati na naslov

F. VAGO - NOVISAD

Petra Zrinskog ulica štev. 33

Brzjaviti: Vagoseme - Telefon: 28-11

FOTOAPARATE

soetovnih torck Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtlander, Welta, Certo t.t.d. ima vedno v zalogi

FOTOTRGOVINA

JUGOSLOVANSKE KNJIGARNE o Ljubljani, Miklošičeva cesta 5

Iskrena zahvala

vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so se v dneh težke bolezni in trpljenja spominjali našega najmlajšega sina in brata.

Posebej se zahvaljujemo prečastiti duhovščini, zlasti č. gg. Šavlu in Kolencu, dr. Angeliku in dr. Romanu Tomincu za vso tolažbo in lepo pripravo na smrt, dalje gospodom zdravnikom, zlasti g. primariju dr. Minafu za vso izredno skrb in pomoč ter častitim sestram usmiljenkam, v prvi vrsti č. s. Serapiji, katere se je rajni Franci s tolikim zaupanjem oklenil, ko mu je s svojo brezprimerno požrtvovalnostjo in nego lajšala telesno in dušno trpljenje do zadnje minute.

Končno se najlepše zahvaljujemo dobrim darovalcem cvetja in vencev, vsem, ki so pokojnika v tako velikem številu spremili po očističujočem križevem potu tega trpljenja k večnemu miru, in vsem, ki so kakorkoli sočustvovali z nami.

Bog povrni vsem! Peta sv. maša zadušnica bo v soboto, dne 21. oktobra ob pol 7 v župni cerkvi sv. Petra.

V Ljubljani, dne 18. oktobra 1933.

Jegličevi

Potrni neizmerne žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naša srčno ljubljena mamica, sestra, teta, gospa

Marija Gračner

roj. Bellina

na dan 17. oktobra 1933 ob 5 popoldne, po kratkem, mučnem trpljenju za vedno zaspala.

Pogreb predraže rajnice se bo vršil danes ob pol 5. uri popoldne iz mrtvašnice mestnega pokopališča.

Maša zadušnica se bo darovala v petek, dne 20. oktobra ob pol 7 v farni cerkvi v Celju.

V Celju, dne 19. oktobra 1933.

FRANC GRAČNER, soprog;
ERVIN, FRANJO, WALLI, otroci.

Aleksandra Rahmanova: Dijaštvo, ljubezen, Čeka in smrt

»To mi je čisto nepojmljivo! Sedemnajst let ima, privikrat s takim moškim kot sem jaz, in brezpomembno? To ne more biti!«

Njegove besede bi se zdele samo drzne, če bi ne dalo iz njih odločno posneti, da se je prav zares čutil.

»Nasprotno, celo nevšečni ste mi,« sem rekla in ga ponovno odločno pogledala. »Do treh Vas spoštujem, potem pa Vas ne-le ne spoštujem, ampak za...«

Umolknila sem, ker nisem našla pravega izraza, ki bi bil dovolj točen, ne da bi ga naravnost žalila.

»Zaničujete me torej?« je nadaljeval vzhiten. »To je sijajno, izborna, krasno! Veste, to je še bolj zanimivo, kot če bi bili zaljubljeni v me! Le še naprej me zaničujete, Aleksandra Ljovna! Toda ali mi kljub temu dovolite, da zvečer včasih z Vami pokramljam. Z nikomer ne morem biti popolnoma odkrit kot z Vami. Tu sem pravzaprav čisto sam. Toda Vam lahko odkrijem vso svojo dušo!«

Na ta način sem postala, kakor se je moja mati zelo prostaško izrazila, »smetišnica za dušne odpadke« tudi tega človeka. Moja mati je zelo nevoljna, da mi vedno vsak »odkriva« svojo dušo. Vstala sem.

»Moram iti spat,« sem rekla in odšla. »Moj Bog! Kako naivna odkritost! Aleksandra Ljovna, Vi ste naravnost očarujoča dekle! Mogel bi Vas spoštovati. Izmed prvih žensk, ki bi jih spoštoval!«

Menda je bilo vendar le nespametno, da smo sobo oddali. Toda, kdo je vzel mojo fotografijo? Profesor Weidle?

21. oktobra 1916.

Danes je bil guverner pri nas na obedu; dočim je sicer zelo vesel, je bil danes čemern in raztresen. Rekel je, da ga vznemirja razporeditev delavcev in dijakov.

»Ali niste ničesar opazili, Aleksandra Ljovna? Ali ne poznate revolucionarnih dijakov?«

Takoj sem se domislila Marusje Petuhove in nekaj dijakov, toda rekla sem:

»Ne, ničesar nisem opazila.«

»O, ko bi mogla sedaj menjati: Vi guvernerka in jaz dijak! Kako lepo bi bilo to!« je dejal z milim, žalostnim nasmehom.

Sočutje me je obšlo do tega moža.

Potem je pogovor nanesel na Lizočko Vasiljevsko, ki se zmerom ni vedela, ali ji bodo dovolili, da vstopi na gimnazijo zaradi »romana« z avstrijskim vojnim ujetnikom. Guverner se je zelo razvnel in je odločno nasprotoval, da bi Lizočko nazaj sprejeli.

»Ne vem, kako daleč je prišel »roman«, toda dejstvo je, da se je Lizočka, ruska deklica, zanimala za Avstrijca, našega sovražnika. Zanj ni mesta med našo mladino!«

Te krivične besede so me zelo raztogotile in rekla sem:

»Saj ni več naš sovražnik, ko je ujet. Daleč je od svoje domovine, zapuščen, morda bolan, in če kdo z njim ravna po človeško, to vendar še ni zločin! Kadar se zopet povrne v domovino, vsaj ne bo mogel reči, da znamo Rusi samo sovražiti!«

Komaj sem izgovorila, sem uvidela, da moje besede niso bile samo neumestne, ampak tudi naravnost nevljudne. Našemu docentu je zaigral na obrazu očarljiv smehljaj, mati je prebledela. Skušala je omiliti vtis mojih besed in je rekla:

»Ekselencija, morate vedeti, da ima moja hči Lizočko strahovito rada. In Lizočka v resnici ni nič zakrivila; še govorila ni z njim. Menim, da je bila deklica vendar le prehudo kaznovana. Pravkar delam na to, da bi ji izprosil ponovni spre-

jem na gimnazijo, in hotela sem tudi Vas prositi pomoči.«

Guverner se je potolažil, po obedu pa je pristopil k meni in rekel:

»Dovolite, Aleksandra Ljovna, da Vam dam dober svet.«

Mislila sem, da mi bo svetoval, da naj v bodoče jezik držim za zobmi ali kaj podobnega; toda prijazno se je smehljaj in nadaljeval:

»Ogibajte se revolucionarnih dijakov! Tedaj se je zresnil. »Ti bi radi vse razrušili, toda ne bodo imeli moči, da bi iznova kaj zgradili. V slepi ljubezni do domovine bodo domovino neogibno pahnili v pogubo.«

Globoko je vzdihnil in me pustil. Materi je obljubil, da se bo zavzel za Lizočko.

Ko so gostje odšli, me je mati poklicala k sebi v sobo. S težkim srcem sem šla, kajti pričakovala sem, da me bo temeljito oštel zaradi vojnega ujetnika. Toda ni ga niti omenila, ampak je rekla vsa v skrbih:

»Čuj, Alja! Ti veš, da ti v vsem zaupam. Smeš iti, kamor hočeš, smeš sklepati znanje, s komer hočeš, smeš povabiti, kogar hočeš, zanesem se popolnoma na tvojo razumnost in na tvoje čisto srce. Srce te ne bo izdalo. Samo enega te prosim iskreno: Ne hodi nikoli na nobeno prepovedano dijaško zborovanje! Tam se lahko pripete aretacije, in ti bi jo lahko čisto po nedolžnem skupila, da bi te zaprli ali celo odgnali in vse življenje bi se ti zrušilo. Revolucijo delati in vladati, to ni za dijaške. Dijaki naj se uče in ne uganjajo politike. Ali mi obljubiš to?«

»Da, obljubim,« sem rekla odločno.

Zvečer je prišel kot po navadi naš docent k meni v sobo. Bil je nenavadno razburjen, radosten videti. Usedel se je na veliko tahto, od veselja so mu sijale oči, ko je rekel:

»O kako ste se danes pri obedu razvneli, Aleksandra Ljovna! Vi boste nekoč še sijajna govornica! Samo eno napako imate: preveč mladosti! Odkritost je res lepa stvar, toda samo v romanih

za deklice v zrelejši dobi. V življenju ne potrebujemo odkritosti, ampak vljudnosti! In vljudnost nas sili, da prikrivamo svoje misli. Angleži imajo dober pregovor: vljudnost ne stane nič, pa lahko mnogo donese...«

Dal Vam bom nekaj nasvetov, kako je treba živeti. In morda bom tudi sebi samemu svetoval,« se je zamislil in nadaljeval. »Najtežje je biti vljuden in uslužen proti ženski, ki je zaljubljena, pa je ne moremo videti... Veste kaj, Aleksandra Ljovna, raje se nikoli ne zaljubite! To se pravi, ne ljubite nikogar! Vsaka ženska postane dolgočasna in nezanimiva, če v resnici ljubi. Mična je samo zaljubljenost, dražestna, elegantna, če je vse samo v namigavanjih, če ni nič jasnega, če je vse še zavito v globoko tajnost, ki se morda nikoli ne odkrije.«

Zenske delajo skoro vse isto pogreško: prehitro začenjajo ljubiti in premalo nas mučijo. Nikakor nečje razumeti, da je najzanimivejši, nepozaben začetek ljubezni: dolgi pogledi, obotavni stisk rok, nenežno zardevanje, melanholija, dvom, veste, igranje, ki zahteva oduševljenja, ki je polno nenadnih možnosti... Ne, o veliki, resni, globoki, vedno dolgočasni ljubezni ne maram nič slišati! Zame ženska neha biti interesantna v tistem trenutku, ko mi prizna: Ljubim te!... Da, biti vljuden do ženske, ki je rekla, ljubim te, to je najtežje! Svetujte mi, Aleksandra Ljovna, kaj naj storim z gospo Kallinikovo, ona mi je danes rekla te besede; ta večer mi je že postala odurna.«

Ko je končal, je vzel z mize zvezek in vprašal, če sme napisati vanj nekaj besed. Ni čakal mojega odgovora in je zapisal nekaj francoskih verzov, ki jim je bil zmisel približno takle: Ključ, tvojemu odporu bom zmagal. — Radovedno me je motril, ko sem brala te verzke.

»Precejujete svojo moč!« sem rekla hladno.

Naredil se je užaljenega, mi želel lahko noč in odšel iz sobe. Prebrala sem še enkrat njegove verzke, se nasmešnila in si mislila: Ne, motiš se, jaz ne bom nikoli »plavalaskica!«